

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103 P.O. Box 03206

VOL. LX GRUODIS - DECEMBER 25, 1975 Nr. 72

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

RAUDONAS ANGLIKONŲ VYSKUPAS

RIMAS DAIGŪNAS

Sveikai galvojančiam žmogui, kuris gyvena laisvoje visuomenėje, keista ir šleikštu sužinoti, kad koks nors krikščionių dvasiškis išdrįstų viešai girti bolševizmą. Atrodo, tolygu girti prieš Dievo altorius šėtoną ir belzebubą. Tačiau, Didžiojoje Britanijoje, atsirado toks melų gamintojas bažnyčioje, tai anglikonų vyskupas Marvin Stockwood.

Šis vyskupas aplankė Sovietų Sąjungą ir grįžęs į savo šiltą vietą Londone, parašė straipsnį "Morning Star" laikraščiu. Vyskupas parašė taip:

"Pikto šaknys glūdi mūsų visuomenės sąrangoje. Visų bėdų bėda yra kapitalistinė sistema. Ši sistema nepergalimai veda Angliją į socialinius neramumus, į bedarbę, į blogas gyvenviečių sąlygas, augina nusi-kalstamumą ir naikina moralumą. Kiekvienas, kas langėsi socialistinėse Europos valstybėse, žino — jeigu Anglijoje susiformuotų komunistinė vyriausybė, per trumpą laiką visuomenė nusikratytų visų tų ydų, kurios dabar visuomenę žaloja..."

Šis straipsnis nustebino skaitytojus ir sukretė išmanančius žmones. "Times" dienraštyje pasirodė laiškeliai ir rašiniai, visi su nuostaba prabilo apie keistą anglikono.

(Nukelta į 4 psl.)

Australija nepripažins Baltijos kraštų okupacijos

The New York Times paskelbė savo korespondento Canberroje B. David Andelmano pranešimą, iš XII. 17, kuriame informuojama kad naujasis konservatorių premjeras M. Fraser parengęs dokumentą painformuoti Maskvą, kuriame sakoma, kad Australijos vyriausybė nepripažįstanti 1940 metais įvykdytos Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Pranešime sakoma, kad tokį žings-

nį, priešingą buvusios Whitlamo vadovaujamos darbiečių vyriausybės nutarimui padaryti paskatino didelės dalies Australijos gyventojų, ypač imigrantų iš Pabaltijo ir Rytų Europos kraštų, nusistatymas.

Kaip matome Australijos naujoji koalicinė vyriausybė nutarė pakeisti buvusios darbiečių vyriausybės politiką pripažinti Lietuvą, Latviją ir Estiją Sovietų Sąjungos dalimi.

LTN PASKYRĖ DIRVAI TUKSTANTŲ DOLERIŲ

Lietuvių Tautinių Namų, Chicagoje, Valdyba ir direktoriai susirinkę posėdžiui gruodžio 12 d., kurio metu Dirvai buvo paskirta \$1000 parama. Nuotraukoje iš kairės: B. Kasakaitis, M. Valiukėnas, A. Visockis, J. Andrašiūnas, LTN valdybos pirm. inž. J. Jurkūnas, A. Šiošė, akt. Z. Visockienė, S. Virpša, J. Činkus, dr. V. Dargis, P. Vebra ir J. Žvynys.

Lietuvių Tautinių Namų, Chicagoje, direktorių taryba savo posėdyje gruodžio 12 d. nutarė paremti Vilties Draugijos pastangas, siekiant naujai įkurdinti šiais metais gaisro sunaikintą Dirvos spaustuvę ir jos patalpas, paskirdama \$1000. Čekis atsiustas per Dirvos atstatymo vajeaus komitetą.

Šį nutarimą, svarstant paramos klausimą, lėmė trys motyvai:

1. Lietuvių Tautinių Namų direktorių supratimas, kiek svarbi yra spauda lietuvių išlaikyme.

2. Dirva ištikusi gaisro ne laimė ir

3. Dirvos redakcijos ir administracijos išskirtinai šil-tas ir rūpestingas atsinešimas, talka Lietuvių Tautinių Namų, kaip organizacijos veiklai, kuri buvo visų jaučia ma ir suprantama nuo pat organizacijos įsisteigimo.

Valdybos pirmininkas inž. Jonas Jurkūnas, siųsdamas \$1000 čekį, Lietuvių Tautinių Namų valdybos vardu išreiškė Vilties Draugijos Valdybai ir Dirvos redaktoriui V. Gedgaudiui bei jo štabui geriausius sėkmės linkėjimus artėjančių Naujųjų Metų ir Kalėdų švenčių prog-mis.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirva nuoširdžiai dėkoja už paramą ir pareikštus linkėjimus.

DAR APIE HELSINKI...

Ar pasidarė tinkamas išvadas?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Spaudos pranešimais Bendoruomenės simpoziumas apie Helsinkio aktą, įvykęs Chicagoje lapkričio 30 d., priėjo tokios išvados:

"Lietuvos laisvės bylos reikalas pasunkėjo, bet dar nėra beviltiškas, nes dar yra valstybių, kad ir pasirašiusių Helsinkio aktą, bet nepripažįstančių Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą de jure. Jų tarpe yra JAV-bės ir kiti kraštai." (žiūr. gruodžio 2 d. Draugą).

Tuo tarpu ALTos suva-

žiavimas, įvykęs taip pat Chicagoje lapkr. 22 dieną, rašo:

"... Šiais metais Helsinky užsibaigusi Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencija, galėjo pastatyti ir Lietuvos okupacijos nepripažinimo klausimą į kritišką padėtį."

"Suvažiavimas pripažįsta, kad šį pavojų pašalino JAV prezidentas Fordas, pasikvietęs prieš Helsinkį pabaltiečių delegaciją į Baltuosius Rūmus ir jiems oficialiai pareiškęs, kad JAV niekada nėra pripažinusios... įjungimo ir to nepadarančios nei šį kartą, nes Helsinkio Aktas yra tik principų deklaravimas, nepaliečias JAV nepripažinimo politikos." (žiūr. gruodžio 11 d. Dirvą).

Iš to išeitų, kad abi organizacijos Lietuvos Nepriklausomybės reikalą neišskiriamai suriša su JAV pripažinimu ar nepripažinimu, nors ALT ir padarė sveikintą rezervą: "kai kurie principai, įrašyti į Helsinkio Aktą, gali būti sėkmingai panaudoti Lietuvos laisvinimo byloje."

Man atrodo, kad toks Nepriklausomybės siejimas tik

su Washingtono valia nėra tikslus ir reikalingas.

Visų pirma, šiandien niekas netiki, kad JAV-bės tu-

(Nukelta į 2 psl.)

LTN valdybos išdininkas J. Andrašiūnas, stebintis LTN valdybos sekretoriui M. Valiukėnui, išrašo Dirvai \$1000 čekį.

LTN nominacijos komisija posėdžio metu. Iš kairės: skulpt. P. Vebra, akt. Z. Visockienė ir S. Virpša.

K. Pocius nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Dar apie Helsinkį...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pereitą penktadienį senatas 54 balsais prieš 32 priėmė nutarimą, kuriuo administracijai draudžiama naudoti lėšas Angoloje kovojančiom grupėm paremti. Iki šiol tos lėšos — skaičiuojama, kad tam reikalui buvo išleista apie 60 mil. dol. — buvo imamos iš Gynimo Departamento biudžeto žvalgybai skirtų sumų. Kad taptų įstatymu, tas nutarimas dar reikalingas atstovų rūmų pritarimo.

Nutarimas išplaukė iš baimės, kad Angola virs antru Vietnamu. JAV neturinčios gyvybinių interesų tam Afrikos pakraštyje. Be to, padėtis Afrikos valstybėse esanti tokia nepastovi, kad eventualus sovietų įsiviešpatavimas greičiausiai būtų neilgas. Tokie sumetimai nebuvo svetimi ir administracijai. Ji tačiau ryžosi priešintis sovietų įsiviešpatavimui dėl tos paprastos priežasties, kad jei sovietams ten iš tikro pasisektų pastatyti savo koją, jie turėtų bazes pietinio Atlanto rajone, iš kurių, reikalui esant, jie galėtų su laikyti milžiniškus tanklaivius, plaukiančius su Artimųjų Rytų naftą į Europą ir Ameriką. Iš Angolos, eventualiai, jie galėtų paremti, jei to reikala būtų jų apskaičiavimai. Juodosios Afrikos "išvadavimo" karą prieš Rodeziją ir Pietų Afrikos respubliką. Be to, Valstybės Sekretoriaus Kissingerio pažiūra, JAV atsakymas paremti prieš sovietiškas grupes Angoloje tik padrasintų sovietus ieškoti naujų laimėjimų kitur. Tam pritardamas, The Wall Street Journal pastebėjo: "Jei JAV viešai pareikš, kad jos nesiima nė mažiausios rizikos, kad pasipriešintų sovietų ekspansijai, tai bus tik pakvietimas drąsesniems iššaukimams visame pasaulyje".

Amerikos paramos Angolai priešininkai galėtų atsikirsti, kad sovietus padrasino Washingtono reakciją į jų nesiskaitymą su SALT susitarimu. Kissingeris perėitą savaitę aiškino, kad iš tikro sovietai to susitarimo formaliai nesulaužė. Pagal susitarimą, Sovietija ir JAV pasižadėjo nēstatyti naujų urvų (silos), iš kurių galėtų būti paleistos tarpkontinentalinės raketos. Amerikiečių žvalgyba nustatė, kad po susitarimo sovietai iškasė apie 200 naujų urvų. Paklausti apie tai, sovietai aiškinosi, jog tie urvai esą komandos ir kontrolės centrai, seniau instaliuotom raketom. Tie urvai turi "blow away" stogus — uždangas, kurios paprastai yra vartojamos raketom uždengti. Iš visko atrodo, kad

jei ten dar nėra raketų, tai jos gali būti palyginti per trumpą laiką — savaičių bėgyje — instaliuotos. Jei tų urvų nebūtų, naujų raketų instaliavimas pareikala būtų metų.

Toliau rūpesčių sukėlė sovietų radaro stotis raketų sekimui Kamčatkoje. Besiderant dėl SALT sutarties sovietai atsisakė pasakyti, kiek jie turi raketų bandymo vietų (range). Tada amerikiečiai padarė vienpusišką pareiškimą, kad jie turi tokias vietas White Sands, N. Mex. ir Kwajalein atole Ramiajame Vandenynė, o sovietai netoli Sary Shagan, Kazahstane. Jei kuri šalis norėtų tokių vietų turėti daugiau, tai prieš tai reikėtų susitarti. Patvirtindami to pareiškimą priėmimą, sovietai davė suprasti, kad jie su juo sutinka. Pagal tą išieitų, kad sovietai prieš pastatydami radaro stotį Kamčatkoje turėjo apie tai bent pranešti. To nepadarydami jie prasišlenkė, jei ne raide, tai bent su susitarimo dvasia.

Be to, pagal sutartį šalys sutarė lengvų raketų paleidimui įtaisus nevartoti sunkiom raketom. Tuo metu sovietai turėjo "lengvas" SS-11 raketas, kurias jie dabar pradėjo keisti sunkesnėmis SS-19. Pati sutartis neduoda "lengvos" ar "sunkios" raketos apibrėžimą, bet amerikiečiai vėl padarė vienpusišką pareiškimą, kuriuo jie "sunkiau" raketa laiko kiekvieną raketą, kuri būtų "žymiai" sunkesne už tuo laiku būvusią "lengvą" raketą. SS-19 yra sunkesnė už SS-11 bent 50%. Sovietai tą pareiškimą sutiko tylomis, ką dabar galima aiškinti, kad jie neskaito amerikiečių pareiškimą juos saistančiu. Kas veda prie išvados, kad tokios rūšies susitarimai neturi vertės ir administracija būtų teisingiau pasielgusi sovietų sutarties pildymo būdą paskelbusi anksčiau, o ne laukiusi iki tol, kol apie tai pradėjo kalbėti admirolas Zumvalt ir kiti. (vm)

rėtų galios ir valios pakeisti Europos politinį žemėlapi. Jei būtų kitaip, Vakarų Vokietija nebūtų pripažinusi Rytų Vokietijos suverenumo.

Antra, tarptautinės teisės, kaip ir kiekvienos teisės, nuostatai galioja, jei esama jėgos, kuri įgalintų jų įvykdymą.

Ergo, Lietuvos nepriklausomybės atstatymas sietinas ne su amerikiečių politikierių pareiškimais, bet realia padėtimi krašte. Kiekviena tauta turi natūralų norą siekti nepriklausomybės ir mes neesame išimtis. Kas svajojo apie nepriklausomybę 1913 metais? O ji vis dėlto tapo tikrovė jau po 5 metų!

O ką tuo laiku darė Washingtonas? Tiesa, prezidentas Wilsonas, buvo paskelbęs tautų apsisprendimo principą, ką tarp kitko kartoja ir Helsinkio aktas, tačiau tuometinis Valstybės Sekretorius Lansing buvo pažiūros, kad lietuviai, norėdami išsiskirti iš Rusijos valstybės, turėtų gauti... rusų tautos sutikimą. B. K. Balutis iš Chicago vykdamas į Versalio taikos konferenciją turėjo ant savo amerikoniško paso gauti prancūzų konsulato vizą. Prancūzų konsulas, patyręs kokių reikalu Balutis vyks, pareikalavo rekomendacijos iš... Chicagoje dar veikiančio Rusijos konsulo. Tas ir sužinojęs, kad Balutis vyksta prašyti Lietuvai nepriklausomybės, rekomendaciją davė. Tuo tarpu Lietuva jau kūrėsi be diplomatų ir teisės žinovų sutarimo. (žiūr. V. Širvydas "Balutis").

JAV 1919 metais į Pabaltijį pasiuntė savo Aukštąjį Komisarą John A. Gade, tačiau su "de jure" pripažinimu delsė. Mes, kas daug svarbiau, turėjome kaimynų pripažinimą.

Tik 1922 metų vasarą prezidentas Harding, po pusryčių vartydamas rytinius dienraščius, pastebėjo žinutę apie Pabaltijo valstybes. Jis paskambino Valstybės Sekretoriui Hughes: "Charlie, I see we do not

recognize the Baltic States. Any good reason?"

"Not that I know of — atskak Hughes, — "but I'll investigate". Kai joks 'good reason' nebuvo rastas, prezidentas Hardingas jau šiurkštokai paklausė: "... why the hell we don't recognize them?" JAV Lietuvą de jure pripažino 1922 m. liepos 28 d., Prancūzija ir D. Britanija gruodžio 20 d. Už metų mes ginklu atsikėmėm Klaipėdą.

Ta trumpa ekskusija praieitin turėtų mus padrasinti. Jos pakartojamas čia neskiriamas mūsų veiksniai nužeminti. Atvirkščiai, jų darbas gali būti naudingas ateičiai. Anais metais ir be formalaus pripažinimo Amerikos lietuviai daug padėjo Lietuvai. Kažkas gali pasikartoti, bet kada?

Andrei Amalrik, 37 metų sovietų istorikas, pagarsėjo visame pasaulyje savo knyga: "Ar Sovietų Sąjunga gali pergyventi 1984?" Pagal tą knygą — ne: ją sugriautų pavergtos tautos plius karas su Kinija. Už tai jis gavo 5 metus kalėjimo. Atlikęs bausmę, ir vis dar neturėdamas teisės apsigyventi Maskvoje, jis ra-

do kažkokį būdą pasiųsti N. Y. Times savo straipsnį, kuris tilpo spalio 22 d. numeryje. Jame jis tarp kitko rašo, kad JAV gudriai išnaudodamos 'detente' ir Maskvos nesutikimą su Pekinu galėtų privesti prie Sovietijos vidaus ir užsienio politikos sušvelnėjimo. Tačiau tai labai ilgas procesas, reikalaujantis bent 20 metų ir kažin ar JAV vadai tam pasiryž.

Britų kremlinlogistas Edward Crakshaw neseniai samprotavo, kad turį praeiti dar bent 10 metų iki Maskvos politika bus diktuojama rusų, o ne leninistų.

Tuo tarpu bėgamieji įvykiai lyg ir duoda dar vieną šansą leninistams įrodyti savo dogmos tiesą. Amerika praranda norą tvarkyti pasaulį. Kodėl nepabandyti užimti paliktos tuštumos?

Laukiant tolimesnės įvykių eigos, kuri žada būti įdomi, visados verta prisiminti tą motto, kuri iš Machiavelli 'Kunigaikščio' savo Konradui Valenrodiui parinko Adomas Mickevičius: "Jūs turite žinoti, kad kovoti galima dvejopai... reikia būti lape ir liūtu". Deja, pasaulyje yra ir kitų gyvulių. Kartais atrodo, jog ir asilas turi savo pasekėjų.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoma vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

ST. PERMINAS

NESKLANDUMAI ŽEMĖS ŪKYJE

Dabar jau jokia naujiena visam laisvam pasauliui, kad sovietinė santvarka nesugeba apsirūpinti... duona! Grūdus sovietams parūpina Amerika ir Kanada. Bolševizmo statytojai minta kapitalistiniais grūdais! Bet Sovietų Sąjungoje, ir ok. Lietuvoje žmonėms nesakoma, iš kur grūdai, miltai ir duona ant valgių stalo? Tai valstybinė paslaptis. Už tos paslapties išdavimą: kalėjimas!

Nesklaidumai žemės ūkyje yra amžinas sovietinės baudžiavos galvasopis. Apie tai, šiomis dienomis, (Tiesa, nr. 273) išvaizdingai rėkauja ir vedamajame. Straipsnyje "Racionalizatorius žemės ūkyje" bolševikai įpareigoja kolūkio vergus... tobulinti naudojamas žemės ūkio mašinas. Šis reikalavimas skambėtų Amerikos žemės ūkyje kaip tikras absurdas. Jeigu fermeris perka mašiną, ji privalo veikti, našiai dirbti, apsimokėti.

Kitaip yra kolūkiniuose dvaruose. Pagal sąrašus ant popieriaus, paverptos Lietuvos žemės ūkiai (kolūkiai ir sovūkiai) jau gerokai apsirūpinti traktoriais, mechaninėmis akėčiomis, sėjamosiomis ir kūliamomis, net didžiuliais amerikoniško tipo kombainais. Pagal sąrašus ir visokius grafikus, kuriais mėgsta įrodinėti savo sistemos tinkamumą, kiekvienam plotui dirbamosios žemės sovietinės "technikos" jau kaip ir pakanka.

biamis ar aplamai išseivijos lietuvius lietuviui, bet Lietuvos okupantui ir jo improvizuojamai vienpusiškai detentei. Jei visi veikėjai supras, kad Lietuva visiems vienodai brangi, ne vienai kuriai partijai ir jos išlaisvinimo nepasieks nei vienos joks autoritetas, nei grupė, jei netalkins visi tautiečiai.

E. Čekienė

Taip yra tikrai ant sienų kabančiuose grafikuose, kitaip praktikoje. Apie tai rašo "Tiesa".

Žemės ūkio technika žmonių nevertinama. Daug brangių mašinų, dar nepradėjus darbą, visaip sugadinamos dėl nemokėjimo jas naudoti. Mašinos nevalomos, neplaunamos. Neretai darbus pradėdant, grandio jautriausiose mašinos dalyse praeitų metų pridžiuvusius purvus, dulkes ir įvairias po darbo priskretusias nuosėdas...

Tai yra nepatyrimo arba apsilaidumo padarinys. Už tai smarkiai veikia armijos visokių "liaudies kontrolierių", už kurių nugarų stovi policijos organai, teismai ir kalėjimai.

Bet yra dar įdomesnė antroji medalio pusė. Žemės ūkio našumui kaip tik kenkia... naujos mašinos! Mašinos gaunamos su įvairiais defektais, netoli broko. "Mašina turi pavaduoti dešimtis žmonių", rašo "Tiesa". Šito nori jaunų žmonių netekęs kaimas. Tačiau, naujoji mašina, atkeliavusi kolūkin, čia jaučiasi kaip didelė, dirbti nenorinti ponia. Mat,

dėl defektų, mašina nedirba. Seni žmonės, kolūkio pensininkai, varomi dirbti skubius darbus, kurių neatlieka brangi ir bloga technika.

Tokiems reikalams įsikūrė kolūkiečių luomas, kuriuos vadina "racionalizatoriais". Šie racionalizatoriai yra sumanūs, nagingi žmogeliai, kurie šiek tiek nusimano mašinerijos plotmę. Jie visaip taiso ir derina darbui naują mašineriją. Štai, Pakruojaus kolūkin, kurio pavadinimas yra "Į šviesią ateitį", atvežė kombainą su netiksliais mazgais. Kombainas nedirba, ir kolūkiui "Į šviesią ateitį" tokia ateitis pasirodė labai tamsi. Reikia stvertis už senų dalgių ir piaučių. Tačiau šaunus racionalizatorius patempė nenaudėlius mazgus, išstūmė kombainą į lauką. Visų nusistebėjimui sovietinė technika galėjo dirbti! Įvykis, matyt, toks didelis, kad "Tiesa" rašo apie tai savo vedamajame straipsnyje.

Kas yra oficialus pripažinimas: žemės ūkio mašinerija gaminama netiksliai ir tiekama į kolūkius su nepataisytais brokais.

Tuo tarp dalgiai ir piaučiai neišimami iš kolūkių sandėlių, neperduodami Kraštotyros muziejui. Dalgiai ir piaučiai saugomi dažnos bėdos reikalui.

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

LAIMINGŲ 1976 METŲ

linkime ir dėkojame visiems prisidėjusiems su savo auka prie Dirvos atstatymo.

Dr. Vl. Bložė
Dirvos Atstatymo Talkos
Komiteto vardu

Nuoširdžiausi sveikinimai visiems lietuviams artėjančiųjų Gerosios Valios švenčių proga. Tegu KALĖDINĖ GIMIMO šventė visai mūsų išseivijai neša naują atgimimą vieningoms pastangoms siekti mūsų Tėvų žemės atgimimo laisvėje. Lai NAUJIEJI METAI Lietuvos žmonėms sušvinta naujomis viltimis greičiau susilaukti nepriklausomybės. Dieviškos Taikos šventėse visi rikiuokimės į jungtines išlaisvinimo gretas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

tu ir pačias organizacijas.

Naujuosius metus lydės mūsų rūpesčiai ir tarptautinių įvykių požūriai, o labiausiai palies dabartinis sovietų spaudimas ir JAV neribotos nuolaidos taip vadinamos detentės vykdymui, kas jau pradėjo ryškėti ir mūsų išseivijos gretose, nes ir mes daromės nuolaidesnį Lietuvos okupanto reikalavimams. Dar kaltinam Vakarų pasaulio didžiųjų politikų sovietų klasta paremtos detentės keliuėjimus, bet nepastebim, jog patys iš rezistencinio kelio nejučiom sukam į detentę, daromės sumasėjusio žmogaus tipais ir einame kartu su mase niekindami kitaip galvojančią, kitą organizaciją, nejausdami jokio atsakomybės jausmo, tolerancijos ar net humaniškumo.

Pradėdami naujuosius metus, parafrazuojant A. Solženicino tartą amerikiečiams įspėjimą "Nubusk Amerika", kiekvienas tarkime sau "Nubusk lietuvi", prisiminkim dr. Vinco Kudirkos žodžius, jog "Ateis laikai, tiesos žodis karalius nuo sosto nuvers, jų karūnas po kojų sumins, Lietuva sužydės!" Tačiau tik tada, jei mes patys sau prisieksim ir jungsim visas lietuviško darbo jėgas, vietoj praeitų metų skaldymosi, galimai labiau glaudinsim gretas, jei kiekvienas lietuvis, o tuo labiau organizacijų veikėjai kovą skelbs ne savo draugams, bendradar-

Giliai nuoširdžiai sveikinu visus geros valios lietuvius Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1976 Metų proga.

Gėrėdamasis visų lietuvių kilnia veikla Lietuvos bylos reikalais, kartu nuoširdžiai visiems dėkoju už man pareikštus sveikinius ir linkėjimus šv. Kalėdų ir Naujųjų 1976 Metų proga.

Linkiu visiems malonių Kalėdų švenčių ir sėkmingų, laimingų Naujųjų 1976 Metų lietuvių veikloje bei asmeniškame gyvenime.

J. Kajeckas
Lietuvos Atstovas

Washington, D. C., 1975 m. gruodžio 18 d.

1976-sius METUS

Žengiamo per 1976-jų metų slenkstį. Praeitieji metai nebuvo mums optimistiški nei tragiški. Buvome ir tebesame liudininkai kaip laisvasis pasaulis, didėjančios Sovietų grėsmės buginamas, blaškosi ieškodamas sprendimo sovietų veržlumui visose srityse sulaukyti, bet Sovietų Sąjunga nesiskaito nei su teise, nei su tarptautiniais sprendimais, nei su pasaulio opinija, siekdama užvaldyti pasaulį.

Praeitieji metai, kaip ir daugelis kitų, neatnešė Lietuvai laisvės, nesuteikė mums išseivijoje didesnių laimėjimų, neatlikome didelių žygių Lietuvos laisvinimo darbuose nei kultūros baruose, bet šį tą laimėjome. Neseniai Atstovų rūmuose 407:0 balsais priimta kongresmano E. Derwinskio pasiūlyta rezoliucija nr. 864 Pabaltijo tautų aneksijos nepripažinimo reikalui.

Daug Lietuvą išgarsino visų išseivijos lietuvių pastangomis išlaisvinto ir po visas kolonijas lankytis kviesto Simo Kudirkos vardas svetimųjų tarpe. Lietuviškasis gyvenimas JAV-se buvo gyvas ir judrus reprezentaciniais įvykiais. Buvo ALT S-gos 25 m. sukaktuvinių seimas, Pasaulio Liet. Gydytojų Sąjungos, ALTos, VLIKo, BALFo ir kitų centrinių organizacijų bei institucijų suvažiavimai, kuriuose gyvai diskutuoti Lietuvos laisvinimo tolimesni planai, priimta eilė nutarimų sekančių metų veiklos uždavinių vykdymui.

Naujuosius 1976 metus tačiau lydės senųjų metų rūpesčiai, problemos ir nebaigti darbai tiek asmeniui tiek organizaciniam gyvenime. Ir tai tik džiuginą žmogų, nes darbas ir užsimojimai yra gyvybingumo ir energijos šaltinis. Kovą dėl savų aukštesnių idėjų užsimojimų — grūdina ir stiprina dvasiniai, įprasmina gyvenimą, bet kova ne su priešais, o su savais tautiečiais, kartais organizacijų savo tarpe — žlugdo asmenybes ir ardo užsimojimų, bendrųjų siekimų įgyvendinimą, o kar-

Raudonas anglikonų vyskupas...

(Atkelta iš 1 psl.)

nų bažnyčios vyskupą. Kadaiše Anglijoje piktybiniai garsėjo "raudonas dekanas" Ch. Jahnsonas. Dabar jis miręs. Karikatūras vaizduoja mirusįjį "raudonąjį dekaną", perduodant savo apsiaustą vyskupui Stockwoodui! O narsesnieji laišku rašytojai pavadino savo vyskupą "Maskvos agentu".

Kaip ir reikėjo laukti, maskvinė bolševikinė propagandos (ir naujienų) agentūra, TASS, komandiravo į Londoną savo korespondentą M. Ozerovą. Šis agentas aplankė paraudonavusį po Maskvos vaišių vyskupą, ilgai kalbėjosi su juo apie... sunkumus; kaip tenka gyventi kapitalistinėje aplinkoje, Londone. Vyskupas skundėsi, kad spauda jį puolanti. Kad nesą pakantos kitaip manančiam! Kad buržuazinės sąvokos apie mąstymo laisvę Anglijoje neegzistuojančios. Savo "tezes" vyskupas įrodinėjo laiškais, kurie pasmerkė jo plepalus spaudoje.

Netrukus kontraversinis vyskupas pradėjo garsėti. Bolševikuojas elementas stengėsi tą garsą dar daugiau išpūsti. Bolševikinė propaganda mėgino iš mažo, kvaišoko įvykio išpūsti maksimumą reklamos.

Dabar vyskupas jau teikia pasikalbėjimus ir sovietų leidiniams. Per TASS agentūrą jis skelbia sovietų piliečiams:

"Buvau Sovietų Sąjungoje, Čekoslovakijoje, kituose socialistiniuose kraštuose ir esu tvirtai įsitikinęs: pasaulio ateitis glūdi komunizme. Savo teorija ir savo praktika komunizmas yra doras, o mūsų sistema stovi ant egoizmo ir gobšumo..."

Vyskupas ginasi, kad jis nekviečia ir neprovokuoja žmonių vykdyti Anglijoje revoliuciją.

TASS korespondentas M. Ozerovas tiesiog užspringdamas džiaugsmu kartoja vyskupo "tezes". Tas vyskupas tikras atradimas. Spaudoje jis sulaukė laiškų, kurie pasmerkė jo raudoną propagandą po bažnyčios stogu. Toks pasmerkimas, pasak korespondentą bolševiką — tikras įrodymas, kaip kapitalistiniuose kraštuose persekioja kitaip manančius.

Imdami tikslų palyginimą, galime tik paklausti draugą M. Ozerovą: ar galėtų aukštas partinis "darbuotojas" parašyti sovietų spaudoje apie religijos vertę ir pasmerkti bolševikinį bedieviškumą? Toks, "kitaip manantis" būtų per vieną valandą išmestas iš savo pareigų, iš savo buto, iš savo miesto. O netrukus jis jau: arba sovietų teismo salėje, arba "ilsėtusi" psichiatrinėje gydykloje. Gi vyskupas Marvin Stockwoodas tebėra vyskupas, tebegyvena savo puošnioje rezidencijoje, tebeduoda interview TASS žmogui, ir įžūliai prieina prie Dievo altoriaus. Prie to pat Dievo, kurį jis taip žemina, propaguodamas Dievo niekintojus...

Didesnių įrodymų, kad vyskupas Stockwoodas apsimelavo, klaidina savo bažnyčios tikinčiuosius, kurių jam priklauso apie tris milijonus, ir nereikia: kapitalistinis "blogis" geresnis už bolševikinį "rojų".

Tokie yra buržuazinių kraštų prajovai. Duonos per daug ir ji per balta! Panašių dvasiškių turime ir savo tarpe. Štai kunigas Baltys nukako į Vilnių. Jis,

Labai džiugu, kad JAV Atstovų Rūmai priėmė kongr. Derwinski ir kitų pasiūlytą rezoliuciją 864, pasipriešinantią Sovietų Sąjungos užmačioms susilaukti Lietuvos inkorporacijos pripažinimo. Rezoliucijos turinys mums labai reikšmingas. Joje sakoma: "Kadangi trys Baltijos valstybės: Estija, Latvija ir Lietuva buvo nelegaliai nuo II Pasaulinio karo Sovietų Sąjungos okupuotos; ir

Kadangi atrodo, jog Sovietų Sąjunga galutinį Saugumo ir Bendradarbiavimo Europoje aktą, pasirašytą Helsinky, interpretuoja kaip suteikiantį pastovų statutą Sovietų Sąjungos neteisėtam aneksavimui Estijos, Latvijos ir Lietuvos; ir

Kadangi nei Prezidentas, nei Valstybės Departamentas nepaskelbė specialaus atsišaukimo ryšium su Galutinio Akto pasirašymu Helsinky, siekiant išryškinti, kad JAV vis nepripažįsta priverstino tų kraštų užėmimo, įvykdyto Sovietų Sąjungos, tačiau Prezidentas savo viešame pareiškime 1975 m. liepos 25 d. ir Valstybės Sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams savo liudijime JAV Atstovų Rūmų Tarptautinių Santykių Komiteto Tarptautinės Politikos ir Karinių Reikalų Pakomisijoje aiškiai pareiškė, kad ilgalaikė oficiali JAV politika nepripažinti priverstino Sovietų Sąjungos įvykdyto Baltijos Valstybių inkorporavimo ir prijungimo nėra paveikta Europos Saugumo Konferencijos rezultatų, todėl tebūnie

Nuspręsta, kad nepaisant bet kokių interpretavimo, kokių Sovietų Sąjunga ar kuris kitas kraštas gali bandyti teikti Europos Saugumo ir Kooperavimo Aktui, pasirašytam Helsinky, Atstovų Rūmų pripažįstama prasmė yra, kad 1) nėra pasikeitusi ilgalaikė JAV politika nepripažinti neteisėto užėmimo ir aneksavimo trijų Baltijos valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos — įvykdyto Sovietų Sąjungos ir 2) taipgi ir toliau JAV politika bus jokių

aišku, matė bolševikinio bedieviškumo išniekintas bažnyčias. Tačiau suteikė "Gimtojo Krašto" politrukiui bolševikinį terorą glosantį pasikalbėjimą. Paskelbė įžūlius melus. Bolševikinio rašivos tvirtinimų jis grįžęs net nepaneigė. Ir jis, kaip anglikonų vyskupas Stockwoodas, prieina prie Dievo altoriaus ir atlieka eucharistijos pareigas, garbindamas Dievą, kurį paniekino, glėbesčiuodamasis su Dievo niekintojais.

KONGRESUI GINANT LIETUVĄ

būdu nepripažinti Baltijos Valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą".

Šis nutarimas svarbus. Amerikos Lietuvių Taryba jau išsiuntė padėkos laiškus į Washingtoną ir prašo, kad Altos skyriai bei pavieniai lietuviai pasiųstų padėkas savo kongresmanams už vienbalsį taip svarbios rezoliucijos 864 priėmimą. To pasiekta kongresmanui Derwinskiui artimai bendradarbiaujant su Amerikos Lietuvių Taryba.

RADIJO VALANDĖLĖMS

Radijo valandėlėms Amerikos Lietuvių Taryba yra pasiryžusi Vasario 16 dienos programoms parūpinti įkalbėtų juostelių lietuvių ar anglų kalba. Radijo valandėlių vedėjai ar Altos skyriai, norintieji tokią mežiagą panaudoti, prašomi iš anksto kreiptis į Amerikos Lietuvių Tarybos būstinę Chicagoje. Praeitai Vasario 16-tai Alta radijo programoms išsiuntinėjo 14 įkalbėtų juostelių lietuvių kalba ir 15 anglų kalba.

ITAKINGAS LIETUVIŲ GYNĖJAS

Kongresmanas Dante B. Fascell, pirmininkas pakomisijos Tarptautiniams Reikalams, referuodamas JAV Atstovų Rūmuose rezoliuciją 864, kuria pabrėžiamas JAV nusistatymas nepripažinti Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, pabrėžė, kad Baltijos valstybės ilgoje istorijoje reikėsi kaip atskiros ir skirtingos tautos nuo Rusijos. Priminė, kad jos jau II Pasaulinio karo pabaigoje pasiskelbusios nepriklausomomis, buvo priimtos į Tautų Sąjungą. 1939 metais nacių Vokietija su Sovietų Rusija žiauriu sąmokslu susitarė atimti tų trijų valstybių laisvę. Priminė, kad 1941 m. birž. 13-14 d. okupantai į Sovietų Sąjungos gilumą išvežė apie 100,000 estų, lietuvių ir latvių. Pabrėžė, kad vyriausybė niekada Lietuvos užgrobumo nepripažino ir visi septyni prezi-

dentai, nuo pat Franklin D. Roosevelto iki Gerald Fordo, demokratai ir respublikonai, pastoviai pripažino Estijos, Lietuvos ir Latvijos teisę egzistuoti atskiromis valstybėmis, laisvomis, skirtingomis nuo Sovietų Sąjungos.

Pažymėjo, kad Baltijos kraštai turi karštą norą gyventi savą nepriklausomą gyvenimą, naudotis laisvo apsisprendimo teise. Pabrėžė, kad nei vienas iš tų Baltijos kraštų nėra slaviškas, visi turi skirtingą kalbą, kultūrą, tradicijas ir tikybą. Iškėlė Sovietų Sąjungos vykdomą rusifikaciją Baltijos valstybėse ir pažymėjo, kad niekada tie kraštai okupacijoje nesilaikė pasyviai: vyko partizanų kovos ar toks pasipriešinimas kaip Romo Kalantos.

STIPRŲS BALSAI UŽ LIETUVOS LAISVĘ

JAV Atstovų Rūmuose gruodžio 2 d. svarstant rezoliuciją, 864, kuria pabrėžiama, kad JAV nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporacijos, išryškindami Lietuvos teises į laisvę kalbas pasakė: D. Fascell, E. Derwinski, G. O'Brien, Ch. Whalen, D. Flood, E. Koch, E. Boland, B. Gilman, W. Broomfield, L. Wolff, M. M. Biaggi, Fr. Annunzio, J. Minish, A. Bell, J. Ambro. Visi labai stipriai pasisakė prieš Sovietų Sąjungos prievartą ir už Baltijos valstybių laisvę. Rezoliucija 864 buvo pasiūlyta 90-ties kongresmanų vardu ir priimta vienbalsiai 407 balsais.

TELEGRAMA JAV AMBASADORIUI PRIE JT

JAV ambasadoriui prie Jungtinių Tautų Danieliui P. Moynihan dr. K. Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, pasiuntė padėkos telegramą, kad jis taip ryžtingai priešinas prieš Sovietų Sąjungos kolonializmą. Telegramoje pažymi, kad pasaulis turi garsiais šaukti prieš Sovietų Sąjungos gruobuonišką kolonializmą.

ALT Informacija

GERIAUSIĄ DOVANĄ BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

ŠV. KALĖDŲ ir NAUJŲJŲ METŲ

proga sveikina savo mielus klientus

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

South Boston, Mass. 02127

Savininkė: Aldona Adomonienė ir tarnautojai

K. Škirpa pasisako dėl 'Sukilimo'

8. m. lapkričio 20, 27 ir gruodžio 4, 11 "Dirvos" laidoose paskelbė 4 atkarpų ilgumo mano knygos "Sukilimas Lietuvos Suverenumui Atstatyti" paniekinančių ir mane asmeniškai paliečiančių rašinį, paženklinantį P. Kraunys slaptavardžiu.

Nesileisdamas į jokią polemiką su to anonimo švaistėjimais, teprašau jus teiktis paskelbti artimiausioje jūsų laikraščio laidoje žemiau sekančius faktų atitaisymus:

1. Paleckio aš niekad nebuvau sveikinęs. Priešingai — per savo atsilankymą Kaune 1940 metais birželio pabaigoje vengiau su juo pasimatyti, kaip sovietiškojo okupanto nelegaliai pasodintu į Lietuvos Prezidento kėdę, išprievartaujant Ministerį Pirmininką A. Merkį, laikinai pavadavusį A. Smetoną Prezidento pareigose, pasitraukusį į užsienį.

2. Dėjau ne "pastangas gražinti Prezidentą Antaną Smetoną Kauną", kaip rašinyje klaidinama, bet tik atlikau mūsų Užs. Reikl. Ministerijos centro duotą man tarnybinį pavedimą Merkio Vyriausybės vardu perteikti A. Smetonai pastarosios pageidavimą minėta prasme, kad pasirašytų kokią tai raštą, kurį, išvykdamas į užsienį, buvo pamiršęs pasirašyti. Kiek pamenu, kalba ėjo apie pasirašymą paskutiniojo Vyriausybės posėdžio Prezidentūroje protokolo. Kaip teisininkui, dargi įsigijusiam teisų daktaro mokslinį laipsnį, rašinio autoriui turėjo būti suprantama, jog aš, kaip Lietuvos valstybės pareigūnas, negalėjau sakyto A. Merkio Vyriausybės pavedimo nepildyti. Juo labiau, kad per telefoninį tuo reikalu pasikalbėjimą su pačiu A. Smetona 1940 m. birželio 16 anksty rytą, mano pasiektą jam jau esant Eitkūnuose, patiriau, jog A. Smetona buvo palikęs A. Merkiui konstitucinį pavedimą pavaduoti jį Respublikos Prezidento pareigose.

3. Diplomatinio protesto prieš sovietų agresiją pareikšti tuoj pat, kaip ta agresija buvo Sovietų Sąjungos birželio 15 d. įvykdyta, teisiškai neuvo įmanoma, nes pati A. Merkio Vyriausybė ir net pats Respublikos Prezidentas, pasitraukdamas į užsienį, nebuvo protestavę, o konstituciniu pavedimu A. Merkiui eiti Resp. Prezidento pareigas ir likti po sovietų okupacija su rusais toliau kalbėtis, buvo Lietuvos padėtis. nustumta, anot St. Lozoraičio, — į tikrą klampynę, iš kurios buvo ir Lietuvos diplomatijai nelengva išsinarplioti. Pasiskubinimas su protestais su ta pa-

dėti nesiskaitant, būtų galėjęs būti kitų valstybių užsienių reikalų ministerijų supras tas kaip protestas prieš pačią ano meto Lietuvos Vyriausybę. Tuo jos dipl. postai būtų rizikavę tuoj pat susilaukti grąžinimo jiems jų diplomatinio pasų.

4. Kaip Lietuvos dipl. postas Berlyne, taip ir visi kiti jos diplomatiniai postai užsieny, buvo priversti protestų pareiškimą nuleisti iki kitos progos ne dėl kokio nesusivokimo padėtyje, kaip rašinio autorius jiems inkriminuoja, bet kaip paseka paties Prezidento padarytų neapdairių aktų. Tą kitą progą buvo man pavykę nustatyti mano surezikuotų šuoliu į Kauną, ko rezultate galėjau įspėti kolegą St. Lozoraitį, kaip likusios užsieny Lietuvos diplomatijos šefą, kad duotų visiems jos postams nurodymą kada protestus pareikšti. Pastebiu, jog ir Summer Welles rado galima pareikšti J. A. V-bių viešą pasmerkimą Sovietų Sąjungos agresijos prieš Lietuvą ne tuoj po birželio 15 dienos, bet išlaukus iki liepos 23 d. kai JAV Valstybės Departamentui jau buvo paaiškėję, jog tariamo Liaudies Seimo išprievartavimu Sovietai baigė savo agresijos tikslą prieš mūsų kraštą formaliniai atskleisti.

5. Anoniminio švaistėtojo insinuacija man neva aš norėjęs gražinti A. Smetoną "iš įniršio, apmaudo ir pagiežos Smetonai ir tautininkams, kad jie 1926 m. gruodžio 17 d. lėmė" mano, kaip jis pikta išsireiškia, "nusedinimą iš valdžios balno", laikau gryniausiu šmeižtu. Faktiškai tada buvo visiškai kitaip, būtent —

Gavęs birželio 16 d. naktį (apie 3 val.) žinią apie A. Smetonos atsiradimą Eitkūnuose, aš tuoj pasiskambinau į Vokietijos Užs. Rkl. Min-ją politinio skyriaus dežuruojančiam pareigūnui, kurį paprašiau įspėti vokiečių pasienio policijos komisarą Eitkūnuose, kad nedarytų klūčių Prezidentui Smetonai ir jo svitai keliauti toliau. Ku-

met apie sakytą žinią ir mano jau padarytą demaršą Vok. Užs. Rkl. Min-jai tuoj painformavau mūsų Užs. Rkl. Min-jos centrą, susilaukiau iš ten piktos replikos ir nurodymo Merkio Vyriausybės vardu padaryti priešingą demaršą bei paprašyti vokiečius, kad A. Smetona būtų grąžintas per sieną atgal į Lietuvą. Tokio nurodymo vykdymas būtų kompromitavęs pačią tą Vyriausybę vokiečių akyse, taigi ir Lietuvą. Todėl patariau Kaunui įsakyti pergalvoti. Palieku kitų speliuotų koks būtų galėjęs būti vokiečių pasielgimas, taigi ir A. Smetonos likimas kaip žmogus, jei būčiau sakytą Kauno nurodymą aklai išpildęs. Plačiau apie tą atsitikimą buvau rašęs 1948 metais "Mintyje" (žiūr. "Nepriklausomybės paskutinės dienos", 2-ji tęsinį), iš kur tą informaciją buvo vėliau persispaudinęs ir "Margutis".

Visiškai kitaip, negu anonime pasakyta, buvo ir tą nelemtąją 1926 m. gruodžio 17 d. Nepavykus man tos tamsios nakties pučistų sudrausti, aš buvau įteikęs naujam Kr. Aps. Ministeriui raportą, paprašydamas atleisti mane iš kariuomenės, kaip to reikalavo iš manęs karininko garbės supratimas, ir pasitraukęs mėnesiui atostogų atsikvėpti nuo nepelnyto smūgio. Buvau nustebintas, kad, man grįžus iš atostogų, A. Merkys ne tik grąžino man mano prašymą, bet netgi — pasiūlė man pasilikti Kariuomenės štabo viršininko pareigose. Jis aiškino man, jog jau spėjęs susipažinti su visais mano parengtais ginkluotų pajėgų reorganizacijos projektais, laiką juos tiksliai ir Lietuvos sąlygoms visai tinkamai ir... prašė mane tęsti tą darbą toliau, žadėdamas man visišką savo, kaip Kr. Aps. Min-rio, paramą ir naujos Vyriausybės pasitikėjimą. Padėkojęs už tokį pasiūlymą, atsakiau, kad, gal būt, būčiau galėjęs savo pareigose pasilikti, tokį pasiūlymą A. Merkys būtų man padaręs prieš gruodžio 17 d. smurtą... ir su manim pa-

Čiurlionio Ansamblis, jausdamas gyvą reikalą prisidėti prie ruošiamo Jaunimo Kongreso Pietų Amerikoje, savo lėšomis — \$1000 auka — pasiuntė virtuozę kanklių solistę DANUTĘ BANKAITYTĘ atlikti savo dalį jaunimo programose ir talentų koncerte. Ji, kaip solistė-kanklininkė yra koncertavusi daugely vietų Amerikoje ir Kanadoje. Čiurlioniečiai tiki, kad ji savo užduotį puikiai atliks ir linki jai ir visam Jaunimo Kongresui geriausio pasisekimo.

Į kongresą iš Clevelando išvyko 14 asmenų: Jurgis Joga, Nijolė ir Viktutė Lenkauskaitės, Algis Šimėnas, Ugnelė Stasaitė, Danutė Bankaitytė, Loreta Nykštėnaitė, Julija ir Dalia Nasvytytės, Vida Rociūnaitė, Milda Lenkauskienė, Nelė Mockuvienė, dr. Viktoras Stankus ir Balys Steponis.

sitaręs, ar sukilimas buvo, iš viso, reikalingas (tai iš mano 1954 m. pareiškimo Slezevičiaus monografijoje, psl. 275).

6. Pasiremdamas savo paties melagingais tvirtinimais, kuriuos čia aukščiau p.p. 1-5 atitaisiau, anoniminio švaistėjimo autorius insinuoja man "geismą prisilaikyti naujesiems Lietuvos viešpačiams". Laikau tatau pačiu begėdiškiausiu mano asmens šmeižtu iš to rašeivos pusės, kai visiems taigi ir jam, gerai žinoma, jog tada buvau surizikavęs šuolį į Kauną, jau sovietų okupuotą, Tėvynės-Lietuvos gelbėjimo tikslais, nebodamas pavojaus mano gyvybei iš priešo pusės. Apie tos kelionės tikslus ir būtinumą buvau plačiau rašęs "Mintyje" (žiūr. jau aukščiau minėto mano straipsnio 9 tęsinį). Čia pacituoju tik šiuos žodžius: "vykdamas į Kauną buvau, dėl visa ko,

pasirengęs planą, kaip grįžti atgal, jei užsibuvimą ten prisieitų sutrumpinti, o taip pat įsidėjau porą pistoletų į kišenę, irgi dėl visa ko, jei kartais kas nors man panorėtų pastoti kelią grįžti atgal į savo postą."

Visus kitus sakyto anonimo švaistėjimus, kaip mirgančius daugybe užgaulingų žodžių, visokiais įgeliančiais pasakymais, besaikiškais piktais mano buvusios veiklos ir mano minčių iškreipymais ir bendrai pasakius — persunktais kerštingu įtužimu, siekiančiais suniekinoti mano veiklą, kaip paminklą Lietuvos istorijai ir mane asmeniškai apdrapstyti purvais — palieku be reagavimo, nes, kaip sakiau, nebūtų prasmės su tokios piktos valios rašeiva, juo labiau prisidengusiu slapyvardžiu, polemizuoti spaudos puslapiuose.

K. Škirpa

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

■ Laiškai Dirvai

B. Raugas.

DEL EMILIJOS ČEKIENĖS ŽVILGSNIO Į DABARTĮ

Perskaitęs Emilijos Čekienės straipsnį "Žvilgsnis į dabartį" (Dirva, 1975. 11. 27), negaliu nutylėti įspūdžių, kurių poveikyje panūdau kai kuriomis mintimis išsitariti.

Emilija Čekienė savo "Žvilgsniu į dabartį" ne dažno paukščio sparnais suplasnojo Dirvos vedamųjų skiltyje, ne tik patraukliai sukelndama dėmesį, bet ir priversdama giliau pamąstyti. Pastaruoju metu Dirvoje ne per dažniausiai šitaip įžvalgiai žvilgteliama į lietuviško gyvenimo apraiškas. Be to, ne daug kas iš Dirvoje rašančiųjų lietuviškojo gyvenimo dienų vingius pozityviai ir aptaria. "Žvilgsnis į dabartį" autorės žodžiai darosi svaresni ir prasmingesni, žinant, kad juos skelbia Tautinės Sąjungos pirmininkė. O vis tik ne su visomis jos mintimis galima sutikti, dėl kai kurių jos pasisakymų tenka pareikšti kiek skirtingesnę nuomonę.

Emilijai Čekienei rūpi, kad Helsinkio konferencija, kaip neigiamas Lietuvai įvykis ir mūsų išeiviją skaldęs faktorius, būtų užmiršta. Šia konferenciją tiek spauda, tiek visuomenė ne vienodai vertina. Tačiau didžioji dauguma neabejoja ir, kaip E. Č. teigia, "mums viena yra tikrai aišku, jog toji sutartis nėra mūsų naudai". O vis tik, kad Helsinkio konferencija reiktų "užmiršti" ir kad tekstų pradėti rūpintis tik visais kitais reikalais, — tenka labai suabejoti, nes Helsinkio konferencija nėra tik greit prabėganti ir tuoj užmirštama aktualija. Jos sutarimų atskiri paragrafai suteiks pagrindus įvairių įvairiausių problemom spręsti, aktualiausiems klausimams kelti.

Jei Lietuvos okupacija Helsinkio konferencijos sutarimuose ir nėra įteisinta, tai sienų neliečiamumo deklaravimas džiaugsmo mūmyse nekeltų. O ir prezidento Fordo šios konferencijos proga vėliausias pareiškimas Lietuvos reikalą nutylėjo, nors išvakarėse jis ir teigė, kad Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika nebus pakeista. Taigi Helsinkio konferencija neužmirština ir apie ją dažniais atvejais teks kalbėti. Ji mūsų visą veiklą lydės juodu šešėliu. Ji mus verčia likti opozicijoje ir prez. Fordui, jo vedamai užsienio politikos linijai.

E. Č. ryškiai ir įtikinančiai pasisako mūsų vidaus

ir mūsų organizuoto gyvenimo klausimais. Ji teigia: "Šiuo metu mes turime kitų didelių ir svarbių savo lietuviškų organizacinių rūpesčių..." kurių greitu laiku nepašalinę nustosime svaresnio balso ir šio krašto mus liečiančių klausimų sprendimuose". Kas drįstų su tuo nesutikti? Nors E. Č. ir nemini pavardžių, nei organizacijų vardų, bet skaitytojui nėra jokia paslaptis, kas panūdo skaldyti LB ir nuo ko nūsikus "tylioji rėmėjų dauguma". Tai įtikinančiai kasmet parodoma Vasario 16-sios aukomis. Tikrai maloniai nuveikia E. Č.-nės neabejingai pareikštas respektas daugumos valiai, kurią matome, kai... "demokratiname krašte nubalsuoja dauguma". Taip tai mūsų bendruomeninis kelias, Lietuvių chartos taip aiškiai nušviestas ir visų kraštų LB-nių, taigi ir JAV LB, įstatų bei demokratiškai rinktos Lietuvių Bendruomenės Tarybos atstovų nutarimais nugairintas. Todėl šis E. Č. susirūpinimas turėtų susilaukti dėmesio ir rimto svarstymo, kaip sustabdyti tarporganizacinę įtampą ir kaip grąžinti į mūsų lietuvišką gyvenimą darną. Tačiau negalima su E. Č. sutikti, kad turime dvi "LB-nes". Juk visiems aišku, kad vadinamoji reorganizacinė su LB identifikuojas tik pasisavintu jos vardu, jos gi turinyje LB-nės nėra nė krislelio. Ji dirbtinai sudaryta ir, be abejonės, tarp ALTOs ir JAV LB atsirastu pokalbis, iš kurio kiltų palaiminga formulė susitarimui. — dingtu ir ta reorganizuotoji.

Tiesa, kad į skaldančiųjų būrį yra įsijungusių asmenų, kurie, anot E. Č., "dar nesenai buvo laikomi su aiškiais principais asmenys jų atsisako ir anksčiau dirbę pozityvų organizacinę darbą, staiga pasikeičia pareidami į griovėjų eiles..." Š. m. lapkr. 29 d. Čikagoje išėinančios Naujienos viename reportaže, kur aprašomas vadinamosios reorganizacinės liet. bendr. susirinkimas, yra minima keletas ir Tautinės Sąjungos neeilinių narių, kuriais, kaip E. Č. sako, anksčiau gallėjo didžiulotis. Žinoma, tenka jų pasimėtimą apgailestauti, bet reikia tikėtis, kad jie susipras ir grįš į pozityvų lietuviybės darbą.

E. Č. savo įžvalgų, rūpesčių persunktą rašinį baigia: "Galėtumėm į tai nekreipti dėmesio, jeigu jie būtų eiliniai nariai, bet kai šitaip elgiasi buvę ar tebesą vadovai, tai neįmanoma nepastebėti ir nesurūpinti".

Norėtusi pastebėti, kad jau prasidėjo ruošia JAV

Sol. Gina Čapkauskienė, akompanuojant pianistui S. Cibui, po dainų recitalio lapkr. 30 d. Carnegie Hall, New Yorke, tarp savo bičiulių. Koncertą surengė Norman Seaman agentūra. Nuotraukoje iš kairės: muz. J. Stankūnas, kun. L. Andriekus, OFM., sol. Yakutis, J. Šimanavičius, sol. G. Čapkauskienė, pianistas S. Cibas, L. Tamošaičio nuotr.

LB Tarybos rinkimams, kurie įvyks ateinančių metų balandžio mėn. 24-25 d.d. Bus išrinkta naujoji JAV LB vadovybė, o su ja, gal būt, atsiras ir didesnės galimybės grąžinti darnai į JAV lietuvių gyvenimą.

Balys Raugas

E. Čekienė.

Atsakydama p. B. Raugui į jo laišką noriu papildyti savo mintis sąryšy su Helsinkio konferencija. Sutinku su jo pareiškimu, kad toji sutartis nėra prabėganti aktualija. Ji liks istorijoje kaip daugelis tautos tragiškų įvykių ir visada tam tikromis progomis bus mūsų ar kitų generacijų vėl viešumon keliama. Tačiau, šiuo metu mes negalime visą veiklos dėmesį, energiją ir laiką tam skirti, kol nesusitvarkysime savo vidurinių organizacinių problemų, kad reikalui esant vieningiau ir turint sustiprintą išeivijos balsą sėkmingiau keltume tą klausimą viešumon vėl ir vėl, vietoje tęsdami nebaigiamas diskusijas.

Kalbant apie demokratinus rinkimus, turėjau galvoje ne vien LB organų rinkimą, bet visų organizacijų vadovybės daugumoj demokratiškai renkamos ir suvažiavimuose joms nustatomos veikimo gairės taip pat demokratiškai balsuojant, bet ar visos vadovybės tų nutarimų laikosi, tai jau kitas klausimas. O būna ir taip, jei vadovybės bando laikytis, tai šių dienų veiklos nesutarimai rodo, jog atsiranda ir iš pačių organizacijos narių trukdymai, kad atrodo, jog šitaip elgtis galėtų tik svetima, ne lietuviška ranka. Reikia manyti, kad čia tik laikini pasimetimai.

Atidžiai stebėdami dabartinį mūsų gyvenimo organizacinį veidą, tokių pa-

vyzdžių matome ne vienoj organizacijoje. Visa išeivija mano, kad mūsų lietuviškos veiklos aukščiausias tikslas — Lietuvos išlaisvinimas, veikiant kiek nuo mūsų pareina, visomis galimybėmis. Visi rūpinamės, kad JAV nepripažintų Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Renkame organizacijų vadovybes, kurios atstovauja tam tikrą daugumą ir iš jų laukiame daugiau idealizmo nei iš kiekvieno eilinio nario. Jie veikia pagal nustatytas gaires bei suvažiavimų nutarimus. Tačiau būna ir kitaip: Gruodžio 12 d., Sovietų Misią prie Jungtinių Tautų New Yorke surengė Čiurlionio minėjimą su asmeniniais kvietimais. Paskaitą skaitė dailininkas draugijos pirmininkas, dalyvavo LB Apygardos valdybos narys, LMKF valdybos narė ir visa eilė kitų veikėjų. Vadovavo LTSR

užsienių reikalų ministro pavaduotojas V. Zenkevičius. Buvo ir vaišės.

Sekančią dieną įvyko lietuvių parengimas, o žmonės viens kito klausė: Kam gi mums lankytis į Washingtoną, prašyti nepripažinimo, jeigu patys tą okupaciją pripažįstam. Kam remti savo organizacijas, jeigu jungiamės į okupanto, jeigu mūsų išrinkti vadovai veda į paraudusį kelią, kuriuo mes iš ten į nežinią keliavom bėgdami nuo vergijos? Nejaugi tai daugumos valia? Tylioji dauguma šventos ramybės vardan nutyla, atsiranda triukšmaujanti mažuma ir veikianti savo metodu.

Tai tik paskutinių dienų pavyzdys, kurių galima visose lietuvių kolonijose girdėti dėl panašių ar skirtingų priežasčių.

E. Čekienė

Atsargiai, Vytautas Miniotas!

Kas pernai lankėsi okupanto bolševikinamame Vilniuje, buvo marinuojamas "Vilniaus" viešbutyje, nekantriai laukė savo giminių, vežamų į pasimatymą iš kokių nors lietuviškos provincijos tolybių, tas turistai, kartais, dėl neturėjimo ką veikti, žvilgtelėdavo pro langą, išeidavo į gatvę. Ir čia turistai matė gatvinio šnipelio maniera besisukiojantį nebejauną vyrą su pilku apsiaustuku, su ant akių pinkertoniškai užsmaugta riebaluota skrybėle. Šis detektyvinio dekoratyvumo padaras stebėjo turistus, kurie kaip paukščiai narve, buvo laikomi viešbutyje. "Detektyvas" prie kai kurių turistų prieidavo, prisisukdavo, su kai kuriais, į jų dosnią sąskaitą ir nugerdavo sovietuose liuksusinės "stoličnos". Kai kuriems šis žmogėnas įbrukdavo ploną knygukštę, prašydamas pasiskaityti...

Tas nebejaunas vyrukas nebuvo koks nors poetėlis nevykėlis, beieškąs fundų prie "Vilniaus" viešbučių durų. Nebuvo jis ir koks Jehovos liudytojas, kuris čia amerikonomams norėtų paskelbti: "rytoj jūsų Čikaga nugarmės į ežero dugną!" Nebuvo tas vyrelis ir savo giminėlių iš vis dar doleringos Amerikos ieško-tojas. Tų giminėlių, kurie parveža kuponų į kietos valiutos parduotuvę "Beriozka". Kas gi tai per šniprštą?

Tai buvo "Tiesos" korespondentas Vytautas Miniotas. Gi knygukštę, kuria jis apdalindavo turistus, buvo jo liguistis, bolševikinės muzelės kūriny "Atsargiai, Balfas!"

Savo korespondencinę karjerą Vytautas Miniotas pradėjo lakstymu, žinių beieškant, iš nykščio jas čiul-

(Nukelta į 7 psl.)

ATSARGIAI, VYTAUTAS MINIOTAS!

(Atkelta iš 6 psl.)

piant. Tai nebuvo jam naujovė. Nepriklausomos Lietuvos laikais jam netgi tekdavo informuoti lokalinius leidinius, kartu ir nuovadas, apie smulkias vagystes, susimušimus, moterėlių andarokų kilnojimą ir, dargi, kur koks vaikėzas ne lietuvis, iškėlė ant beržo šakos raudoną skudurėlį...

Visi prisimename kaip Miniotas pateikė "reportažą" apie Simo Kudirkos teismą. Esą, sovietinis jūreivis, du tūkstančiu rublių pasiėmęs, bėgo Amerikon nusipirkti stereo imtuvą. Miniotas apsiskandalino, reportažas išėjo per kvailas. Vytautą Miniotą pervedė į jo pirmąsias pareigas: gatvinis šnipelis su perspektyva gero darbo atveju, paaugštintas. Jam pavedė derginėti išeiviškąjį Balfą. Ta dingstimi jis supildė pamfletą "Atsargiai, Balfas!"

Derginėjimui nedavė laukiamo vaisiaus. Balfas veikė, kaip veikęs. Tada Vytautui Miniotui liepė terorizuoti asmenis, kurie retkarčiais gauna BALFo siuntinėlius. Apie tokius terorizavimus Vytautas Miniotas ciniškai, smaguriaudamas, į budelio batus stipriai įsi-stojęs, rašo net per šešias "Tiesos" atkarpas (Nr. nr. 267-272). Dirba jis taip:

KGB (vakarykštė GPU ir NKVD) parūpina davinių apie terorizuotiną turistą: gimimo vieta ir metai, giminytės ryšiai su ok. Lietuvoje gyvenančiais asmenimis, užsiėmimas JAV-se, mokslas, priklausymas patriotinėms JAV lietuvių organizacijoms ir t.t. KGB parūpina jam išeiviškų spaudinių ištraukų, visokių nuotraukų (kas, kur, su kuo greta stovėjęs...), pašto cenzūroje sulaukytų asmeniškų laiškų fotokopijų, etc. Visokių davinių apie terorizuotinus vietas gyventojus. Ir tada Vytautas Miniotas pakelia sparnus, skuba atlikti "užduotį". Jis pristato "Tiesos" korespondentui, visai sekioja, net po visą kraštą, tardamuosius ir terorizuojamus, laužiasi į kambarį, reikalauja duoti jam paskaityti ir nuorašus padaryti asmeniškų laiskų (epizodas su J. Keliuočiu), grąšina "sovietiniu teisingumu" (epizodas su Cirtautu), visai išaiškina išgąsdintų asmenų pareiškimus...

Tokius "reportažus" pazelatina "Tiesos" speciai ir taip, dabar atsirado per šešias atkarpas "dokumentinė apybraiža" — dergimo, šmeižto ir įžulauš šantažo samplaika.

Turėdamas po švarku mikrofoną, jis "dokumentuoja" jam tariamus posakius ir visai operuodamas įrašais, padaro savo mon-

J. Zdanienės išsiuvinėtas paveikslas — Vasara.

A. Plaušinaičio nuotr.

VAIDAI IR DARBAI

BROLIŲ KAPŲ PAGERBIMAS

Jūratė Statkutė de Rosales

Lapkričio mėnesiui įpusėjus, Venezuelos Latvių Bendruomenė minėjo latvių nepriklausomybės paskelbimo dieną. Į minėjimą buvo pakviesti lietuvių atstovai.

Caracas Apylinkės Bendruomenės pirmininkas Povilas Dambraiva ta proga įgaliojo gerai latviškai kalbančią Aleksandrą Vaisiūnienę kreiptis į latvių lietuvių vardu. A. Vaisiūnienės latviškai suredagauta kalba susilaukė nepaprastų plojimų. Po minėjimo dauguma dalyvių asme-

niškai sveikino mūsų tautietę, gyrė, jos jautrumą, iškalbingumą ir pakartotinai minėjo latvių norą bendradarbiauti su lietuviais.

"Darbų ir Vaidų" skiltis jau ne pirmą kartą kelia mūsų sunkaus suartėjimo su latviais klausimą. Ach, žinome, kad gyvybiniai reikia... o čia nesiklįjuoja ir gana. Yra tačiau žmonių, kaip A. Vaisiūnienė, kurie sugeba savo jautrumu nutiesti tiltelį, ant kurio gal sustosime ilgesniam pašnekešui.

Patiekiu Dirvos skaitytojams A. Vaisiūnienės kalbos vertimą į lietuvių kalbą. Tebūnie šios kalbos atspausdinimas skirtas ne tik latvių bendruomenei Venezueloje, bet visiems latviams išsibarsčiusiems — lygiai kaip ir mes — plačioje išeivijoje.

A. Vaisiūnienės žodis tartas latvių Nepriklausomybės šventės proga:

"Mieli latvių tautos broliai ir sesės,

Mums, Venezuelos lietuvių organizacijos nariams, yra didelė garbė sveikinti Jus, mūsų brolių tautą, Jūsų 57 metų Vaisiūnienės Nepriklausomybės paskelbimo dieną.

Taip kaip Jūs, taip ir mes siekiame to paties: mūsų tautų laisvės. Todėl, kaip ir mes, taip ir Jūs negalime gyventi nei kvėpuoti be mūsų tėvų žemės, o juo senesni esame, tuo labiau galvojame apie savo tėvynę ir ne vienas mūsų norėtų nimirti savo tėvų žemėje, ir

būti palaidotas greta savo brolių, vaikų ir tėvų.

Tačiau pasigailėjimo pilni yra mūsų svajojimai ir siekimai: su kiekvienais metais ir diena mūsų svajota ir siekta laisvė atitols-ta, nueina vis tolyn ir tolyn nuo mūsų, taip kad, praėjus daug metų, mes pradedame jau daug ką pamiršti.

Mūsų vaikams mes norėtume įduoti viską, kas mums buvo šventa, mūsų Tėvynės prisiminimą, mūsų kalbą, mūsų papročius, mūsų tautos muziką, ir mūsų tautos šokius. Tačiau daug jau mūsų vaikų nekalba mūsų tėvų kalba ir jau įsijungę į gyvenimą tų tautų, kurių žemėje jie gyvena.

Betgi paklauskite, jau-noji karta, jei Jums dar yra šventas Jūsų tėvų prisiminimas, yra tik vienas kelias atkovoti Jūsų Tautos laisvę: jei Jūs dirbsite vieningai, neužmiršdami savo tėvų kalbos, papročių, savo muzikos, savo kultūros, tautinių šokių ir visa tai, kas Jūsų tėvams buvo šventa. Neparduokite savęs taip greitai už geresnį duonos gabalą.

Jūs galite šiandieną matyti, kad nereikia būti pasaulyje didelei tautai norint pasiekti didelių užsimegtus tikslus; mažos tautos pasaulyje taip pat yra gerai žinomos, užtenka tik-tai vieno kokio ypatingo

įvykio ir jau visas pasaulis žino apie jus ir kalba. Jūs paimkite Pabaltijo valstybes ir matote, kad visai mažos pasaulyje tautos gali vieningai kovoti dėl savo nepriklausomybės ir išlaisvinimo, taip, kad net dar pačiom didžiausiom tautom sudaro didelio galvos sukimo.

Todėl jaunime, Jūs visur kur tik yra įmanoma ir yra proga, neužmirškite kas Jūs esate, ir visur parodykite, kad Jums brangi yra Jūsų tėvų žemė. Tai yra visų Jūsų tėvų džiaugsmas ir siekimas, nes mes jau esame seni ir tą kovą dėl Jūsų tautos Nepriklausomybės perleidžiame Jums.

Mūsų Baltijos kraštai yra tokie gražūs, tik mes tais laikais nežinojome, nemokėjome praveisti propagandos apie mūsų tėvynės, su jų miškais, upėmis, ežerais ir gintariniais Baltijos jūros pakraščiais. Jau vien kaip už žemės gabalą, mes turime kovoti ir nepasiduoti, nes tas viskas yra mūsų.

Latvių tauta yra sena tauta, jau IX šimtmečiuje danai ir švedai savo rašytose kronikose mini keliones į Kuršius ir žemgalę; taip pat kitos tautos XI šimtmečiuje rašo apie Lybu — ir Letgalia. Ir kas iš pabaltiečių nėra girdėjęs ir skaitęs Jūsų lyrinio rašytojo Janis Rainio raštų. Janis Rainis buvo didelis lietuvių draugas ir tuo laiku buvo išvertęs dalį Donelaičio raštų į latvių kalbą.

Tat mes visi, emigracijos vaikai, išbarstyti po visą pasaulį, galėtume tik vieno Jums palinkėti: padėkoti toms valstybėms ir tautoms, kurios mus taip maloniai priglaudė, davė mums darbą ir duoną. O mes, Venezuelos lietuviai, šioje taip Jūsų šventoje Tautos Nepriklausomybės dienoje, galime palinkėti, kad pačias gražiausias gėles iš Jūsų darželių galėtumėte nunešti ir padėti ant savo Brolių Kapų Rygoje.

Tegyvuoją šimtmečiais laisva Latvija ir jos vaikai.

Pastaba: Latvių "Brolių kapai" Rygoje yra kovų už laisvę simbolis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.
Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

AUSTRALIJOS PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

Išvyko į J. Kongresą

Gruodžio 15 dienos popietę iš Sydnėjaus pakylėjo šio krašto atstovai, dalyvauti P. Amerikoje vykstančiame Jaunimo Kongrese. Nors pasirodymo laikas ir buvo labai trumpas, tačiau, atrodo, visi paruošiamieji darbai buvo baigti laiku ir šis, tolimasis pasaulio kontinentas, priglaudęs keliolika tūkstančių lietuvių, bus taip pat savo jaunimo gražiai atstovaujamas. Dalyvių amžius ribojasi tarp 20-30 metų, kai jų išsilavinimas yra taip pat gana įvairus, nors daugumą sudaro akademiniis jaunimas, dalyvaujantis įvairiose šio krašto jaunimo organizacijose, reprezentuojant mūsų jaunimą tiek savaime, tiek ir australų gyvenime. Reik tikėtis ir palinkėt mūsų jaunimo reprezentantams daug laimės kelionėje ir pačiame Jaunimo Kongrese, kad jis dar daugiau įskiepytų lietuviškos tautinės dvasios į jų jauną širdį ir užmegstą lietuvišką tarptautinę draugystę, ilgai jiems primintų naujai įgytas lietuviškas žinias ir tamprią buvusią kongresinę draugystę.

Kartu su kongreso atstovais skrenda ir svečiai, kurie pasiliks Amerikoje ar vyks kaip stebėtojai į Pietų Ameriką. Vykstančiųjų iš Australijos sąrašas: Iš N. S. W.: R. Badauskas, R. Bukėvičius, R. Juozaitytė, E. Karpavičius ir R. Laukaitis.

Iš Pietų Australijos: V. Bardauskaitė, J. Kašauskas, J. Mockūnas, N. Masulytė, B. Mikužienė, L. Pocienė ir V. Vens. Iš Viktorijos: V. Araitė, O. Baltrušaitis, A. Karazija, I. Kvietinskienė, A. Milvydas, J. Petrakis, B. Prašmutaitė, Z. Prašmutaitė, G. Statkus, N. Zdanienė, dr. K. Zdanis. Iš Vakarų Australijos: D. Kateivaitė, K. Repševičiūtė ir A. Klimaitis. Iš Queensland'o: J. Miškinytė. Iš Canberros: broliai N. ir A. Pilka. Iš Tasmanijos: I. Vaičiūlevičius. Kartu su grupe ar paskirai vyksta: dr. V. Kiaušas iš Brisbanės, J. Naujalienė ir Z. Fišerienė iš Adelaidės, I. Daudarienė iš Sydnėjaus ir A. ir J. Klimaičiai iš Perth.

Visos išvykos vadovė yra Birutė Mikužienė ir jos padėjėjas inž. Algis Milvydas. Kelionę atstovai pradeda iš Sydnėjaus PAN AM Fl. 515 ir Los Angeles pasiekia gruodžio 15 d. 4 val. 25 min. Iš Los Angeles į P. Ameriką grupė iškris gruodžio 19 ir atgal grįš sausio 10 d., Los Angeles apleidžiant sausio 22 dieną.

NEPAMIRSTAMAS VITALIS ŽUKAUSKAS

Lapkričio pabaigoje ir gruodžio pradžioje Australijoje lankėsi garsusis Amerikos lietuvių "Vieno žmogaus teatras", arba aiškiau pasakius Vitalis Žukauskas. Pradėjęs nuo tolimos Vakarų

Australijos sostinės — Perth'o, kas buvo labai didelė ir maloni staigmena šios valstijos mažai lietuvių kolonijai, jis aplankė visus didžiuosius mūsų miestus, visur iki ašarų prajuokindamas ir pravirkdindamas nuo karštos australiškos saulės išdegusias akis. Visur jis sukėlė didelį pasitenkinimą, daugiau kaip dvi valandas tiksliai pataikindamas į mūsų buvusias ir dabartines esamas klaidas, žiaurų sumaterialiejimą, duodamas puikų vieno aktoriaus "Carmen" operos pastatymą, bei kita.

Sydnėjejute Lietuvių Klube aktorius pasirodė du kartus. Pirmąjį kartą duodamas savo jumoristinę programą, sukėlusią didelį žiūrovų pasitenkinimą ir antroją dieną, skaitydamas paskaitą apie Lietuvos teatrą, duodamas ir jo smulkia ir gerai paruoštą istorinę apybraižą, kas buvo šiltai priimta gausiai susirinkusių kultūrininkų.

Tiek savo asmeniniu, tiek ir visos Australijos lietuvių vardu, aš noriu pareikšti didelę ir nuoširdžią padėką mūsų buvusiam svečiui Vitaliui Žukauskui, už jo atsilankymą pas mus ir mūsų taip puikų pralinksminimą, kas tikrai daugeliui ir ateinančias šventes linksmesnes padarys, maloniai prisimenant vyro ir žmonos pasirodymą ir buvimą svečiuose ir daug, daug kitų puikų dalykų. Nuoširdus ačiū, Vitali.

Tačiau negaliu nepaminėti ir, tiesiog, taip mėgėjiško ir daug skriaudos ir mums patiemis, ir pačiam svečiui padariusio jo viso priėmimo

čia. Kas tą visa darė tikrai turėtų ateityje iš buvusių daugybės klaidų gerai pasimokinti ir tokių puikių svečių priėmimą daug geriau suorganizuoti. Aš tikiuosi, kad buvusios klaidos ateityje bus atitaisytos ir sekančią kartą šis puikus aktorius bus priimtas čia ne mėgėjiškai, bet tikrai profesionališkai, ką mes tikrai irgi mokame padaryti.

★

Adelaidėje pirmą kartą buvo laikomi lietuvių kalbos gimnazijos baigimo egzaminai (Matriculation). Juos laikė 8-ni studentai. Vyriausiu ir oficialiu, valdžios skirtu egzaminatorium, buvo iš Melbourne atvykęs mokytojas ir (Co-ordinator of Lithuanian) P. Sungaila, padedant lituanistinių mokyklų vedėjams V. Statnickui ir A. Urnevičienei.

★

Adelaidėje staiga mirė Antanas Maželis. Gimęs 1911. 10. 1. Andrioniškiuose, Utenos apskr., velionis, baigęs gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą, kur baigė teisių mokslus, vėliau tarnaudamas Finansų Ministerijoje. Į Australiją atvyko 1949 metais ir įsikuria su šeima Adelaidėje, kur ir išgyvena iki savo mirties. Lietuviškame Adelaidės gyvenime velionis buvo ypatingai gerai žinomas ir gerbiamas. Jis buvo įvairių organizacijų narys ir mirė eidamas Krašto Garbės Teismo pirmininko pareigas. Ypatingai A. Maželis buvo mėgiamas savaitgalio lietuviškoje mokykloje, kuriai jis atidavė visą savo širdį ir buvo visų mo-

kinių labai gerbiamas. Mėgo jis ir muziką, bei dainą, dalyvaudamas net 20-tį metų Lituanian chore. Bažnyčioje ir kapinėse labai didelis būrys adelaidiškių paskutinį kartą atsisveikino su šiuo taip gerbiamu ir mylimu bendruomenės nariu. Giliam liūdesy velionis paliko žmoną dr. Janiną ir sūnų Vygandą.

★

Sekančių 1976-ųjų metų Lietuvių Dienų, įvykstančių Melbourne, komitetas kreipėsi į Australian Art Council, prašydamas paramos šių dienų suruošimui. Buvo gautas teigiamas atsakymas ir 1000 dol. čekis. Rengimo Komiteto vadovas yra inž. K. J. Lynikas.

NAUJOS KNYGOS

• LIETUVOS KATALIKŲ BAZNYČIOS KRONIKA. Antras tomas. Progrindžio leidinys. Nr. 8-15, 1974-1975. Išleido Lietuvių Katalikų religinės šeimos rėmėjai. Viršelis ir iliustracijos seselės Mercedes. 416 psl. Kaina \$3.50. Tiražas 5000 egz.

DR. ANTANAS KUČAS

LITHUANIANS IN AMERICA

• Dr. Antanas Kučas. LITHUANIANS IN AMERICA. Apie lietuvių gyvenimą ir veiklą Amerikoje (angliškai). Vertė Joseph Boley. Įžanga dr. Clarence C. Walton. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla. Kie tais viršeliais, 350 psl., kaina 6 dol. Aplankas — Pauliaus Jurkaus.

• Petras Gudelis. JONISKĖLIO APSKRITIES PARTIZANAI. I dalis. Jų organizavimas ir slaptoji veikla prieš bolševikus (1918. XI. 27 — 1919. III. 22) 202 psl. Kaina 6 dol. Pagrindinis platintojas Amerikoje: šv. Antano parapijos spaudos kioskas, 1984 25th St., Detroit, Mi. 48216.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

POGRINDIS

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

SU VIENU ROMANU Į ŠVIESIĄ ATEITĮ

Naujųjų, 1976-ųjų metų angoje Pogrindis nenorėtų prašnekti eilinėmis ir buitinėmis temomis, spėliodamas, pav. kiek lietuvių išeivių įžengs į dolerinio milijonieriaus statusą? Nei nori spėlioti, ar lietuvių fondai bus pakankamai papildomi trupinėliais nuo milijonierių stalo? Pogrindis nori kalbėti degančiomis kultūriniais-kūrybiškomis temomis. Viena iš tokių, po ranka, yra tema apie romanų rašymą.

Pasukame akis į mūsų bolševikiną tėvynę, kur kiekvienas su kiekvienu vis kur nors ir kaip nors lenktyniauja. Jeigu vienur kiaulė-paršvedė atvedė devynis paršius, kitur, per iškilmingą kolūkio pasėdį išžada ir 'Valsčių laikraštyje' paskelbia: Mūsų paršavedė atsives po tuziną paršiukų! Kitur iškilmingai pasižada aktyviau gintis į astronomijos mokslus. Tai yra vis dažniau stebėti žvaigždes ir satelitus pro bonkos dugną, užvertus bonką dugnu į dangaus skliautus. Būna ir kitų lenktyniavimų: kasų apšvarinimo, pavainikių didinimo, blaivyklų pripildymo, etc.

1975 metais dokumentiškai apaiškėjo, kad per visus 1974 metus bolševikinamoje

Lietuvėlėje lietuvių kalba pasirodė tikrai vienai vienas vienintėlis romanas. Ir tas vienas apie soclenktynes! Taip visam pasauliui pranešė 'Literatūra ir menas', bolševikinės lektūros prievaizdas. O 'sovietinių Lietuvos rašytojų sąjungoje' pluša...124 asmenys! Rašytojai buvo komandiruoti į kolūkius, kur stebėjo paršelių auginimą. Vėliau jie rašė apie tai: vaidinamas 'darbo žmonių apybraižas'.

Pernykščiu, 1975 metų, romanų derlius bus pavaizduotas šių metų grafikose. Koks jis bus? Kaip atrodys? Ar su vienu, 1974 metais parašytu romanu sovietinė literatūra lietuvių kalba, atsives, kaip sąžininga kolūkio paršavedė iš karto visą tuziną paršiukų?

Nejauku su vienu 1974 metų romanu viltingai žvelgti į šviesią ateitį. Pogrindis pataria sekti išeivių tautos romanomanija. Pataria komandiruoti sovietinius romanistus ne į kaulides ir vištides, bet į išeivių tautos centrus ir centrelius. Storas apybraižas bus galima duoti vietoj romanų. Tokią fantastišką 'apybraižą' juk leidyslai pelningai pardavė Vacys Reimeris.

Z. ZIOMECKIS

Kolūketis: — Tie amerikoniški kompiuteriai niekam tikę. Vos pastatėm jį kontoroje, gerai nusikeikėme, ir tas sugedo. Turiu vežti į metalo laužo rinkimo kiemą...

ČIA PRIEJO KADZIULIS IR TARĖ

— Kodėl nenori moterų priimti ugniagesio darbui? — stebėjosi moterų visokių lygybių šalininkė.

Čia priejo Kadziulis ir tarė:

— Jokia moteris neišvažiuos gaisro gesinti prieš tai nepasižiūrėjusi į veidrodį, nepasipudravusi, ružu lūpas iš naujo nepatėpusi.

★

— Vaikai privalo gerbti savo tėvus, — paskelbė kalbėtojas.

Čia priejo Kadziulis ir tarė:

— Ypač, kada tėveliai pinigini.

★

— šviežias sniegas, — grožėjosi marketparkietis, — šviežios pėdos ant sniego puikiai rodo lietuviškos kolonijos aktyvumą.

Čia priejo Kadziulis ir tarė:

— Ypač sąžiningai šviežias sniegas ištriptas prie barų durų.

★

Vestuvių iškilnėse paklausė svečias:

— Kokį maršą grojo jaunavedžiams ateinant?

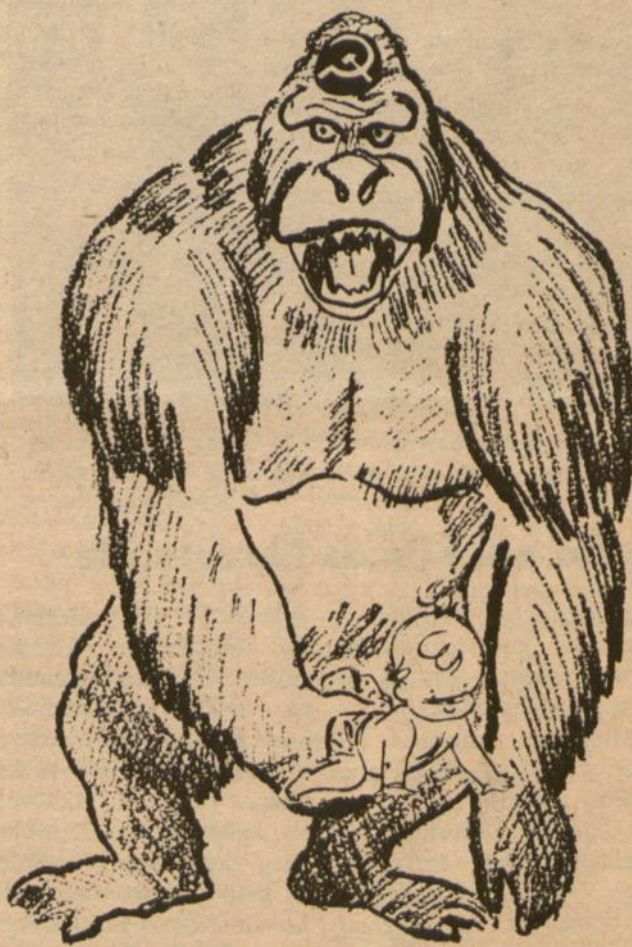
Čia priejo Kadziulis ir tarė:

— Maršo pavadinimas: Kautynių akivaizdoje.

★

— Kur aš esu: danguj ar

Vilniuje atnaujintas bendravimo ir bendradarbiavimo su buržuazine išeivija planas. Į 'pirmą ugnį' siunčia 'neutralų vienetą' - 'Ažuoliukus', vaikų chorą.

Bolševikinė gorila: - Pirmą siųsiu ažuoliukus, o po jų ir politrukus!

AUSRELE LIČKUTĖ

DAR VIENERIAIS METAIS SENYN!

Kur rezidencija baguota,
Kur įsitaisiau —
Kur žmonelė kailiniuota,
Kam minkus pirkau?

Kur upeliai vyno sraunūs,
Tekantys smagiai,
Kur draugai tie mano šaunūs,
Kur balius rengiau?

Kur tas buikas mano žalias,
Pasaka pasauly,
Mano santaupų knygelė,
Švytinti, kaip saulė?

Rezidencija ir bankas,
Kailiniuota žmona —
Viskas, viskas man po ranka,
Aš — galingas ponas!!

Auga turtai, tartum grybai,
Dėl jų gyvenau...
Vai, kodėl aš toks apdribeš,
Metais pasenau?...

skaistykloje? — suriko tautietis, išlipdamas iš automobilio.

Čia priejo Kadziulis ir tarė:

— Esi pastatęs automobilį ant savo kaimyno tvoros, nuo automobilio pakvi-po benzinu, o pats, iš tolo, dvelki džinu.

SPAUDOS VERPETUOSE

Protingi linkėjimai

Linkime lietuviškam liežuviui daugiau atostogauti, poilsiauti, nedirbti antvalandžių. Vieną kitą kartą

geru šaltu alučiu apsiplauti.

G. Zenonis
Draugas, Nr. 257

Sovietinė kūrybos laisvė:
Stai kūryba, tai kūryba!
Beletristika, tapyba,
Lyros skambanti styga -
Grotų virbų pyliava!!!

Muzikos temomis

Fortepionas yra medinė, negyva dėžė, turinti muštukus, kurie plaka stygas... Styginiuose instrumentuose, kaip smuikas, kontrabasas, violončelė, tonai išspaudžiami pirštais iš stygų.

E. Vasyliūnienė
Laisvoji Lietuva, Nr. 20

Velnių darbeliai

Jau atėjęs laikas J. Jašinskui vykti... pas dr. J. Adomavičių, kad pasigydytų nuo velnių apsidėmo, kurie savo kuolais mala Jašinskui smegenis.

B. Kemėžaitė
Naujienos, Nr. 261

Šaudymo būdas

Jie šaudė kulkomis.

V. Alseika
Švyturys, Nr. 20

SPAUDINIŲ RIKTAI

Turėdami reikalų su įvairių kraštų žmonėmis, puikiai plečiame savo patyrimą.

(Riktas! Turi būti: su žmonėmis).

★

Valgiaraštyje dominavo mėsos kaltiniai.

(Riktas! Turi būti: maltiniai).

★

Lėkštėje garavo arabų kojytės.

(Riktas! Turi būti: krabų).

Malonūs praėjusių švenčių prisiminimai.

Vaidinimas praėjo gerai, nors vienas aktorių buvo šlubas.

★

Paršeliai ir traktoristai vienodai nesilaikė ant kojų: paršeliai dėl bado, traktoristai dėl stikliuko.

Minėjimo programos atlikėjai ir apdovanotieji asmenys. Iš kairės: dr. K. Pautienis, pianistas A. Smetona, J. Krygeris, L. Kazienė, A. Smelstoriene ir V. Išganaitis. V. Bacevičiaus nuotr.

Šaulių penkmečio minėjimas Clevelande

Gruodžio 6 d. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa Clevelande, Lietuvių Namuose, minėjo savo 5 metų sukaktį, su pianisto Antano Smetonos koncertu. Šaulių kuopa Clevelande įsteigta 1970 m. gruodžio 6 d. karininko A. Mikoliūno. Steigiamame susirinkime dalyvavo 17 asmenų ir buvo išrinkta kuopos valdyba iš dr. K. Pautienio pirmininko, teisininko J. Krygerio ir skautininko V. Jokūbaičio. Minėjimą atidarydamas pirm. dr. K. Pautienis pabrėžė, kad šauliai tremtyje turi

būti lietuviybės, tautinio atsparumo puoselėtojai, ir mūsų pavergtos tėvynės vadavimo ambasadoriai.

Minėjime dalyvavo 32 uniformuoti su vėliavomis, iš kitų kolonijų šauliai-lės, iš Chicagoc, Toronto, St. Catherine, Detroito ir Cicero. Vėliavų įnešimo parą tvarkė M. Smelstoriene. Po vėliavų įnešimo, Lietuvos Himno ir žuvusių pagerbimo sekė sveikinimai žodžiu ir raštu. Amerikos senatoriaus R. Taft sveikinimą perskaitė skautė Renė Motiejūnaitė. Žodžiu svei-

niko LŠST vykd. vicepirm. inž. Al. Šukys Sąjungos vardu, V. Išganaitis rinktinės vadas Vyt. D. Rinktinės vardu, S. Jokūbaitis c. v. narys V. Pūtvio šaulių kuopos vardu, K. Milkovaitis, kuopos pirm. Klaipėdos Jūrų šaulių kuopos vardu, A. Šetikas kuopos pirm. P. Lukšio kuopos Kanadoje ir dr. A. Butkus Dirvos, ALT S-gos Clevelando sk. ir Vilties Draugijos vardu.

Po sveikinimų V. Išganaitis skaitė paskaitą, kurioje iškėlė lietuviškumo šauliškumo ir vienybės klausimų įgyvendinimą. Jis nurodė, kad Juozapavičiaus šaulių kuopa buvo bereikalingai audrų sukrėsta, bet ji tvirtai atsilaikė ir dabar kuopa auga skaičiumi ir stiprėja šauliška dvasia.

Po paskaitos sekė šaulių apdovanojimai. Už nuopelnus Lietuvai ir šaulių Sąjungai šaulių kuopos garbės teismo pirmininkas Juozas Krygeris buvo apdovanotas šaulių žvaigždės Ordenu, L. Kazienė valdybos išdininkė ir Al. Smelstoriene apdovanotos šaulių medaliais. Ordeną ir medalius prisegė nusipelnusiems, LŠST vykd. vicepirmininkas inž. Al. Šukys. Po apdovanojimo sekė trumpa pertrauka ir po to pianisto A. Smetonos koncertas.

Kuopos pirmininkas pristatydamas žymų pianistą pastebėjo, kad A. Smetona baigęs labai gerai muzikos studijas Amerikoje magistro laipsniu, gilino muzikos studijas Europoje ir tenai turėjo daug sėkmingų koncertų su gerais spaudos atsiliepimais. Pianistas A. Smetona yra Juozapavičiaus šaulių kuopos šaulys. Jo brolis Vytautas jaunas pianistas kylanti žvaigždė, kartu su motina pianiste Birute Smetonienė yra taip pat Juozapavičiaus kuopos šauliai.

Pianistas A. Smetona, esant pilnai salei rinktinės publikos, atliko meistriškai labai gerai savo koncertą rečitalį.

Pabaigoje kuopos pirmininkas dr. K. Pautienis padėkojo pianistui A. Smetonai už koncertą, padėkojo V. Išganaičiui už paskaitą, svečiams šauliams ir publikai už atsilankymą ir pakvietė visus prie vaišių, kurias paruošė šaulės moterys.

Gruodžio 7 d., sekmadienį, šauliai su vėliavomis dalyvavo šv. Jurgio bažnyčioje, kur klebonas B. Ivanauskas atlaikė pamaldas už mirusius ir žuvusius šaulius ir partizanus. Po pamaldų visi šauliai buvo pavaišinti priešpiečiais šv. Jurgio salėje, kuriuos paaukojo L. A. Keziai ir saldumynus paaukojo ir prisidėjo darbu — V. Langienė, M. Palcienė, Petrauskienė ir St. Gaižutienė. Tą pat dieną šv. Jurgio salėje šaulės pavaišino kava bei saldumynais ir parapijiečius.

K. P.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

LIETUVISKA KALĖDŲ EGLUTĖ CLEVELANDO CENTRINĖJE BIBLIOTEKOJE

Žalgirio šaulių kuopos moterų sekcijos vadovėms, tarpininkaujant Ingridai Bublionei, pavyko gauti Centrinėje miesto bibliotekoje, apatinėje salėje, didelę — gražią eglę ir papuošti mūsų tautiniais papuošalais — "šiaudinukais". Pastatas yra Superior ir 6-tos gatvių sankryžoje.

Per šešias vakarones iki 20 šaulių, instruktuojamų mokytojos Onos Žilinskienės ir Lilijos Čaplickienės, padarė pusantrą šimto nuostabaus grožio žvaigždžių, koplytelių ir kitokių liaudies meno išdirbinių, kiek-

vieną kitok, vis gražesni, vis įdomesni.

Antradienį, gruodžio 10 d., 10-ties pėdų eglė buvo papuošta. Vieta labai dėkinga, nes įeinantieji į biblioteką iš karto pamato ir sustoja pasigrožėti ir pasidomėti kieno tokiais nematytais papuošalais papuošta. Tuoju paaiškėja iš užrašo ir greta eglutės padėtų VLIKo išleistų puikių leidinių, kuriuos daugelis pasiima ir sužino daug apie Lietuvą, ko iki šiol nežinojo. Aplankė ir Cleveland Press tautybių skyriaus redaktorė Eleanor Prech, su fotografu. Ji klausinėjo, kas yra šaulių Sąjunga, jos praeitis, tikslai ir veikla. Taip pat pasidomėjo apie lietuvių Kalėdų švenčių tradicijas bei papročius, Kalėdų eglučių puošimo stilių bei papuošalus, ypač šiaudinukus, kuriais papuošta ši fantastinio grožio eglė. Paklausė ar ir dabar, moderniais laikais, Lietuvoje tokiais papuošalais eglutės puošia? Ji aiškino ir pašoko nuo kėdės, kai šaulės pasakė, kad okupantai Lietuvoje Kalėdas švęsti draudžia ir už eglučių naudojimą bei puošimą žmones baudžia. Jai paaiškino ir kodėl dabar mūsų eglutė nemirguliuoja žvakučių liepsnelėmis. Todėl, kad mūsų eglutė kenčia gedulą už Lietuvos vaikučius. Tas jai padarė gilų įspūdį. O praeinantieji pro eglutę šaulės apdovanojo gražiausiais komplimentais: "simply elegant", "the best we ever had", "out of ordinary" ir daugelių kitokių.

Kadangi visi sesių padaryti papuošalai nebuvo sunaudoti, nes vengė perdidelio apkrovimo, tai sesė J. Budrienė pasirūpino eglutę savo gyvenamoje apylinkėje — Strongsville miesto bibliotekoje.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

• "Aušros" lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė buvo pravesta gruodžio 14 d. šv. Antano parapijos mokyklos patalpoje. Mokiniai, vadovaujant mokytojos E. Zubrickienės, suvaidino Kalėdoms pritaikintą vaizdelį "Senosios širdys". Po to deklamavo, dainavo ir ratelius ėjo prie gražios ir meniškai papuoštos Kalėdų eglutės. Labai vykęs ir įdomus buvo Kalėdų senelis. Jis su vaikučiais meiliai šnekėjo, paklausinėjo ką jie žino ir moka ir apdalinę juos dovanomis su jais ratelius žaidė. Ir kaip pasirodė to senelio vaidmenį atliko Rita Garliauskaitė.

• "Žiburio" lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė buvo suruošta gruodžio 14 d. Kultūros Centre. Mokiniai atliko mokytojo P. Zaranos paruoštą ir režisuotą 6-ių paveikslų žodžio, dainos, poezijos ir giesmių pyne — Mes matėme žvaigždę. Mokinius giesmes išmokino mok. Rimas Kasputis. Grimas — mokyt. Danutės Jankienės ir mokyt. Stasės Smalinskienės, dekoracijos — Mykolo Abariaus ir Antano Žalkausko. Pastatymo padėjėjai: mokyt. Stef. Kaunelienė, Dana Arlauskienė ir Saulius Jankaus. Apšvietimas Vyto Petrulio. Muzika — Ritos ir Vido Ne-

verauskų ir Astos Šepetytės.

Po atlikto vaizdelio sekė rateliai ir žaidimai ir Kalėdų senelis su dovanomis. Rateliams vadovavo mokyt. Aldona Milmantienė padedant skyrių mokytojoms. Vyko ir vaišės. Ir atvykusieji galėjo pagal savo norą ir skonį vaišintis įvairiais skanestais.

• L.Ž. S-gos Detroito skyriaus metinis susirinkimas įvyks sausio 11 d., tuoj po 10:30 val. pamaldų, Kultūros Centre.

Susirinkime skyriaus valtūros Centre. dyba padarys metų veiklos pranešimus ir bus renkama naują 1976 metams valdyba.

Visi skyriaus nariai prašome susirinkime dalyvauti.

• Elvira Žiemelienė, Balfo 76 sk. pirmininkės Rožės Ražauskienės mamytė, mirusi 1955 m. gruodžio 16 d. po 20 metų jos palaikai iš Mt. Olivet Detroito kapinių gruodžio 3 d. buvo perkelti į naują vietą — Holy Sepulchre kapines Southfielde, kurios yra tik 1 mylia nuo Dievo Apvaizdos bažnyčios. Perkėlimą įvykdė laidotuvių direktorius Steponauskas, o naująją vietą pašventino kun. Viktoras Kriščiūnevičius.

Clevelando miesto bibliotekoje Žalgirio kuopos šaulės prie savo šiaudinukais papuoštos kalėdinės eglutės. Viduryje sekcijos vadė O. Mikulskienė ir tautiniais rūbais apsirengusi J. Budrienė. J. Garlos nuotr.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **LB Clevelando apylinkės valdyba** Dirvos atsistatymui paremti atsiuntė 150 dol., su linkėjimais greičiau įsikurti nuosavuose namuose.

Ačiū už paramą ir linkėjimus.

• **Clevelando birutietės** švenčių proga sveikina visame pasaulyje išblaškytas visas birutietes, linkėdamos nepaskęsti svetimose jūrose, nepalužti ir saugoti iš tėvynės židinio atnešta šviesos žiburėlių.

Ta pačia proga per pirm. V. Nagevičiūnė atsiuntė Dirvos atsistatymui nuo gaisro paremti 50 dol. linkėdamos kuo greičiau nuosavoje pastogėje įsikurti.

Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **L.R.K. Moterų 36 kuopos** susirinkimas įvyks sausio 4 d. po pamaldų Naujosios parapijos viršutinėje salėje.

• **Kun. Gediminas Kijauskas**, Dievo Motinos N. P. parapijos klebonas, šv. Kalėdų ir N. Metų proga sveikina Dirvos skaitytojus ir bendradarbius, linkėdamas sėkmės.

PETRĄ TITĄ PALYDĖJUS AMŽINYBĖN

Petras Titas gimė 1906 m. spalio 28 d. Biržų apskrityje ūkininko šeimoje. Baigęs gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune ir baigė teisės mokslus. Sukūręs šeimą su mokytoja Marija Krivickaitė dirbo administracijos įstaigose. Karo metu, rusams komunistams besiveržiant į Lietuvą, su šeima pasitraukė į vakarus ir 1949 metais atvyko į Clevelandą. Čia susirado darbą fabrike ir dirbo iki 65 m. amžiaus sukakties. Titai išaugino ir išmokslino dvi dukteris ir penkis sūnus, iš kurių šeši jau yra sukūrę šeimas, o jauniausias sūnus dar tęsia studijas universitete. Sulaukė tryliką anūkų. Priklaušė Ateitininkų Sąjungai, Lietuvos Bendruomenei ir Lietuvos Fronto Bičiuliams.

Petras mirė gruodžio 13 d. Antradienio vakarą šeimos nariai ir gausus skaičius artimųjų bei Clevelando lietuvių visuomenės ir amerikiečių susirinko į D. Jakubus laidotuvių koplyčią atsisveikinti su Petru. Čia jo bičiulis J. Mikonis atsisveikino artimųjų vardu, J. Malskis — Lietuvos Bendruomenės vardu. Ponia Vaičieliūnienė apibūdino Petro nueitą gyvenimo kelią ir jo visuomeninę veiklą. J. Žilionis atsisveikino ateitininkų vardu, o St. Barzdukas — šeimos vardu ir visi susirinkusieji sugiedojo Mariją, Mariją. Visų anūkų vardu atsisveikino jaunas Barzdukas ir susirinkusieji sugiedojo Lietuvą Brangią.

Gruodžio 17 d. virš šimtas clevelandiečių atlydėjo jo kūną į šv. Jurgio bažnyčią, kur klebonas kun. B. Ivanauskas atlaikė už Petro vėlę šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Po to palydėtas amžinam poilsiui į Visų Sielių kapus. Kapuose paskutinės apeigos atliko klebonas B. Ivanauskas ir visi sugiedojo Mariją, Mariją. Šeimos narių vardu padėkojo vyr. sūnus Rimas ir visus pakvietė į Lietuvos Namus užkandžiams.

Mūsų užuojauta žmonai Marijai ir visai šeimai.

(V. K.)

AMERIKIEČIO MUZIKO ATSILIEPIMAI APIE VYTAUTO PUŠKORIAUS FORTEPIONO REČITALĮ

Šeštadienį, gruodžio 12 d., 1975 m. Vytautas Puškorius atliko fortepiono rečitalį, kurio pelnas skirtas paremti Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Kongresui.

Koncertas įvyko Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos salėje.

"A very ambitious" programa, susidedanti iš Bacho, Beethoveno, Rachmaninovo, Schuberto ir Chopin'o veikalų reikalauja daug talento ir yra sunkus egzaminas koncerto pianistui, koku Vytautas Puškorius siekia tapti.

Jis studijuoja su Antanu Smetona, nuo vaikystės pianino studijas pradėjęs su Birute Smetoniene.

Tenka žavėtis jauno pianisto technikos lengvumu, tikrumu, nors muzikos išpildyme kartais pasimeta.

Peršasi mintis jam partiti kokius metus sustoti studijavus ir skambinti pianinu tik dėl malonumo. Gal jam pavyktų daugiau surasti save.

Kaip šekspyras pasakė "To Thine own self be true."

Starling A. Cumberworth

VALANČIAUS IR ČIURLIONIO MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lapkričio 29 d., 7 val. vak. Clevelando lietuviai minėjo 100 metų sukaktį nuo vyskupo Motiejaus Valančiaus mirties ir nuo Konstantino Čiurlionio gimimo.

LB Clevelando Apylinkės vardu minėjimą pradėjo Viktoras Mariūnas, primindamas, kad kai Valančius mokė žmones, kaip eiti šios žemės keliu į dieviškąjį pasaulį, tai jo mirties metais gimęs Čiurlionis savo mistiška garsų ir vaizdų kūryba žadino vizijas, koks tas pasaulis galėtų būti.

Juozas Žilionis keliaisakiniais pristatė kalbėtoją apie vysk. Valančių, poetą ir beletristą, žurnalistą ir dailininką Paulių Jurką.

Paulius Jurkus stipriai žodžiu, lyg taikliai impresionistiniu teptuku, sukūrė gyvą, spalvingą didžiojo vyskupo ir jo audringos epochos paveikslą. Ilga pyne žodinių vaizdų kalbėtojas rodė, kaip Valančius kūrė Lietuvą šviesesnę, blavesnę ir turtingesnę. Todėl labai įtikinamai tų laikų Lietuvos muzikėliams turėjo skambėti Valančių laidojant vysk. Antano Barausko pasakyti žodžiai: "Valančius buvo tautos Mo-

zė, kuris išvedė ją per sunkius laikus".

Neginčytinas ir Jurkaus teigimas, kad Valančius buvo tikrasis naujosios, valstietiškosios Lietuvos kūrėjas, kad jis išaugino iš kaimo kilusią ir į kaimą orientuotą šviesuomenę. Jis buvo knygnešių gilynės pradininkas. Be jo ir "Aušra" nebūtų užtekėjusi.

Nors Jurkus minėjo istorijose ir literatūros chrestomatijose randamus faktus, bet jis sugebėjo juos išskirti į ryškia šviesą ir epochinę reikšmę.

Antrąjį kalbėtoją prof. pianistą Andrių Kuprevičių taikliai žodžiu pristatė Juozas Stempužis.

A. Kuprevičius prisipažino, kad nelengva kalbėti apie Čiurlionį, nes nėra visai patikimos medžiagos. Laiškai privačiose rankose. Išleisti laiškai išcenzūruoti, juose daug fasado, be to, rašyti lenkų kalba, lietuviškai jie nevisai autentiškai skamba. Todėl apie Čiurlionį tenka kalbėti lyg pačiam sau, lyg prielaidoms pateisinimo ieškant.

Čiurlionis ėjo per gyvenimą kitų nekliudydamas, bet naudodamasis daugelio pagalba. Sukrėstas 1905 metų sukilimo, jis suprato, kad jo pastangos turi būti nukreiptos į tautą. Jis skundėsi, kad muzikos srity mes nieko neturim, bet kad ateis laikas, kai bus panaudotos liaudies dainos.

Iki šiol nėra tikro suvokimo, kokią evoliuciją Čiurlionis yra išgyvenęs. Nors Varšuvoj gyvenimo metu jis, atrodo, buvo veikiamas labai ten garbinto ir mėgto Šopeno, bet vis dėlto jo to meto kūrinuose labai ryški lietuviškos dainos įtaka.

Leipcige Čiurlionis turėjo taikintis prie vakarietiško polinkio, polifoninės muzikos. Bet to meto kūrinuose jis išryškėjo kaip autentiškas kompozitorius, didžiųjų įtakos išvengęs. Tai šitie kūriniai ir turi tikėtinąs galimybės išlikti.

Po ilgoko mąstymo apie Čiurlionio asmenybę, jo kūrybos polinkius, pianistas dar paskambino pluoštą trumpų Čiurlionio kompozijų, keliais žodžiais jas apibūdindamas.

Šiame tikrai aukšto lygio minėjime publikos buvo aiškiai per mažai.

Uždarydamas minėjimą, prelegentams ir rengėjams šiltu žodžiu padėkojo Jurgis Malskis, LB Clevelando Apylinkės pirmininkas. (m)

Šv. Kalėdų proga, savo gimines,

mielus draugus ir visus pažįstamus

sveikinu ir linkiu laimingų ateinančių

1976 metų.

Feliksas Navickas
Cleveland, Ohio

Stasė ir Kazys Žiedoniai šv. Ka-

lėdų ir Naujų Metų proga nuoširdžiai

sveikina visus savo gimines ir bičiu-

lius. Kalėdinių atvirukų vietoje skiria

auką spaudai.

Albinas ir Genovaitė Karsokai

sveikina savo draugus ir pažįstamus

su Kalėdų šventėmis ir linki jiems ge-

rų, sveikų Naujų Metų.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
IRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti
direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valan-
doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

**MIRĖ KALBININKAS
PROF. DR. PRANAS
SKARDZIUS**

Gruodžio 18 d. Hot Springs, Ark., mirė prof. Pranas Skardzius, einantis 76 metus.

Bolševikams užimant Lietuvą 1941 m. su šeima pasitraukė į užsienį ir 1949 m. pasiekė JAV, apsigyvendamas Clevelande. 1956 m. persikėlė į Washingtoną ir paskutiniaisiais metais, susilpnėjęs sveikatai, apsigyveno Hot Springs, Ark., kur ir mirė.

Šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

• Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavime, Montrealyje, buvo išrinkta nauja Sąjungos Centro Valdyba šios sudėties: Milda Kupcikevičiūtė — pirm., Virginija Markevičiūtė, Indrė Ramanauskaitė, Algis Puras, Asta Paskevičiūtė, Ramūnas Venclovas iš Chicagos ir Antanas Šileika iš Toronto. Sąjungos reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: M. Kupcikevičiūtė, 6935 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60629.

• ALT S-gos St. Louis skyriaus naują valdybą var-dijant buvo per klaidą praleista B. Tiškaus pavardė. Tikrumoje valdyba yra tokios sudėties: pirm. Aldona Švarcienė, vicepirm. inž. Jonas Gumbelevičius, sek. Bronius Tiškus, išd. Jonas Luja ir narys Vladas Tarvydis.

**DIRVOS ADRESO
REIKALU**

Primename, kad Dirvai įsikūrus laikinose patalpose (6116 St. Clair Ave.), greitesniam pašto pristatymui adresas lieka tas pats: **DIRVA, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.**

Gerbiamus skaitytojus ir bendradarbius, siunčiant pinigus, korespondencijas, pranešimus ir straipsnius, prašome naudoti virš pažymėtą adresą.

• Imigracijos ir natūralizacijos tarnyba primena, kad asmenys, neturintieji JAV pilietybės nuo sausio 1 d. iki mėnesio pabaigos turi užpildyti pašte gaunamą svetimšalių registracijos kortelę ir, priklijavę pašto ženklą, įmesti pašto dėžutėn. Nuo registracijos atleisti diplomatai ir akredituoti asmenys. Neatlikę registracijos bus baudžiami.

• Petras Mačiulaitis, ALT S-gos išdininkas, dvi savaites atostogų praleido Floridoje ir grįžo į namus Union, N. J.

• Stella ir Vytautas Abraičiai gruodžio 25 d. išskrido atostogų į Floridą, kur išbus 3 savaites.

Stella yra ALT S-gos vicepirmininkė, o Vytautas vienas iš S-gos steigėjų, buvęs pirmininkas, ilgametis ALTo ir BALFo darbuotojas.

CALIFORNIA MUSEUM OF SCIENCE AND INDUSTRY

Parodos rengėjai: arch. Edmundas Arbas, inž. Vytautas Tamošaitis, Tėv. Bruno Markaitis, SJ., Irena Tamošaitienė, Carl L. Pevey, muziejaus laikinų parodų koordinatorius ir arch. Rimas Mulokas.

LIETUVIŲ PARODA LOS ANGELES MUZIEJUJE

Svarbi lietuvių kultūrinė paroda yra ruošiamą Los Angeles mieste, 1976 metų pradžioje. Paroda vyks nuo vasario 15 dienos iki balandžio 4 dienos California Museum of Science and Industry.

Patalpos parodai yra gautos Tėvo Bruno Markaičio, S. J. pastangomis. Rengėjų egzekutyviniam komitetui priklauso Tėvas Bruno Markaitis, S. J., architektas Edmundas Arba, architektas Rimas Mulokas, Irena Ta-

mošaitienė ir inžinierius Vytautas Tamošaitis.

Susitarus su muziejumi, parodos koordinatoriai yra Irena Tamošaitienė ir Rimas Mulokas. Los Angeles 'ALIAS' skyrius parodos atidarymo išvakarėse, vasario 14 d., 7 val. vakare rengia muziejaus patalpose priėmimą. Muziejus išsiuntinės apie 80,000 pakvietimų-pranešimų apie šią parodą.

Parodoje bus išstatyti liaudies meno kūriniai, gin-

taro išdirbiniai, mūsų menininkų kūriniai, Amerikoje spausdintos lietuviškos enciklopedijos, architektų projektai, lietuviški ekslibrisai, tautiniai rūbai ir audiniai, bei kiti eksponatai.

Kalifornijos lietuviai šiai parodai skiria didelį dėmesį, paskolindami vertingus ir reprezentacinius eksponatus.

Suinteresuotieji dalyvau-ei šioje parodoje prašomi kreiptis į Ireną Tamošaitienę, 4221 Newdale Drive, Los Angeles, Cal. 900 27, arba telef. (213) 662-0791.

• Petras Jurgėla. LIETUVIŠKOJI SKAUTIJA. Atsiminimai, istorinė apžvalga, nuopelnigumas, didvyriškumas, tautos prieauglio ugdymas. 824 psl. Išleido Lietuvių Skautų Sąjunga. Iliustravo P. Jurkus. Vardyną sudarė O. Saulaitienė.

THE FORTY YEARS OF DARKNESS

by
Juozas Vaišnora

• THE FORTY YEARS OF DARKNESS. By Juozas Vaišnora. Vertė į anglų kalbą Joseph Boley. Leidėjas kun. J. A. Karalius. Tai knyga 60 psl. apie spaudos draudimo laikotarpį, apimanti knygnešius ir visą tautos kovą už savąjį žodį lyg ir užbaigia Valančiaus sukaktuvinius metus. Kaina 2 dol.

A. A.

PETRUI TITUI

jo žmonai MARIJAI, dukterims NIJOLEI ir VIDAI, sūnams RIMUI, SAULIUI, GEDIMINUI, ALGIUI ir VIDUI ir broliui KAROLIUI su šeimomis reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Stasys, Domininka ir Dalia
Jurgaičiai,
Romas Misiūnas
ir
Vincas Kizlaitis

A + A

Pulk. lt. ALEKSANDRUI ŠIMKUI

Lietuvoje mirus, jo broliui MEČIUI ŠIMKUI ir šeimai reiškiamo mūsų nuoširdžią užuojautą

Irena ir Kazys
Germanai

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA 53 METŲ JUBILIEJINIAME MINĖJIME-BALIUJE,

1976 M. SAUSIO 17 D., 7:30 V. V.,
TAUTINIŲ NAMŲ SALĖJE,
3356 GLENDALE BLVD., LOS ANGELES, CA.

ŠVENTĖS PROGRAMA:

Iškilmingas Korporacijos posėdis,
Sveikinimai,
Vakarienė ir šokiai.

(Vakarienės metu ir šokiams gros R. LATVALOS orkestras).

Įėjimas — \$8.00, studentams — \$4.00.
Staliukai po 8 asm.

Apie dalyvavimą šventėje prašome iš anksto pranešti iki 1976 sausio 12 d.: H. Balcerienei tel. 820-1620, A. Dūdienei — 413-0192, E. Gedgaudienei — 399-1825, R. Jurkūnienei — 326-3077, R. Mulokienei — 368-2032, J. Rukšėnienei — 663-4502.

L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA
LOS ANGELES

• Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos minėjimas įvyks sausio 11 d., sekmadienį, Congregation bažnyčios salėje, 91 St. kampas 85 Rd., Woodhaven, N. Y. 2 val. p. p. ekumeninės pamaldos, po to 3 val. minėjimas salėje. Rengia 4 organizacijos: Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija, Ramovėnai, Savanorių Sąjunga ir Šaulių Kuopa.

• Dr. Henrikas Brazaitis su šeima vietoje Kalėdinių ir Naujų Metų sveikinimų draugams ir pažįstamiems atsiuntė \$10.00 auką Dirvai paremti.

• Emma ir Bruno Užemiai, gyv. Hot Springs, Ark., vietoj šventinių sveikinimų atsiuntė Dirvai paremti auką 25 dol. Ačiū.